

Србију погодиле
катастрофалне поплаве

ЉУДИ ЈАЧИ ОД СТИХИЈЕ

Вода је у неким местима толико брзо надоласила да није било времена за правовремену евакуацију, а бујице толико јаке да су успеле и куће да сруше

Катаклизма, библијски потоп, трагедија, ужас, катастрофа, само су неке од речи којима су људи дочаравали то што се минулих мајских дана збило на овим просторима. Изгубљено је много живота, уништена имовина коју су људи деценијама кућили.

Потоцићи и потоци, за чија имена зна само локално становништво, на једном су претворени у брзе, големе бујице реке. Снага воде поткопала је куће, многе порушила. Збрисани су са лица земље многи мостови, однете деонице путева и железничких пруга...

Припадници војске, Сектора за ванредне ситуације, полиције, горске службе спашавања, ватрогасци и многи други ухватили су се укоштац са стихијом и захваљујући њима број жртава је многоструко смањен. У катастрофи која нас је захватила ти хероји даноноћно су били на првој линији фронта борбе са стихијом. Међу њима је велики број странаца. Руси су стигли први.

Становнике Обреновца и многих

других насеља, поплава је изненадила до те мере да, спашавајући голи живот, нису успели ни завежљај са најважнијим стварима да понесу из кућа. Чак ни личну карту.

Дуж река, рукама десетина хиљада волонтера и мештана никли су зечји насипи, као брана надоласећој води. Кренуло се у битку за Шабац. Људи су тамо победили водену стихију.

Солидарност наших грађана и ово-

га пута дошла је до изражаја. Конвоји помоћи кренули су у угрожене подручја. И свет је брзо реаговао.

Фотографије често казују много више од стотина страница текста. Стога фотографијама, знањем и незнатних фото-репортера, препуштамо овај простор да доча-

рају размере катастрофе која нас је задесила.

Интензивно и ужурбано се отклањају последице поплава, видају душевне ране. На дугом путу нормализације живота велике патње угрожених и даље су препрека значајнијим помацима на боље. Чини се све да се стварност усмери позитивним током.

Људи су јачи од стихије.

3. Пешић

Акција на пружању помоћи људима захваћеним поплавама

УБЛАЖИМО НЕВОЉЕ УГРОЖЕНИМА

Удружење војних пензионера Србије, у сарадњи са Републичким фондом ПИО, припремило је образац изјаве коју ће корисници војне пензије попуњавати и предавати у филијалама Фонда ПИО, у складу са опредељењем да се за помоћ поплавленима додели износ једнодневне пензије. Образац се може добити у филијалама Фонда ПИО или прекопирати са сајта Удружења.

Уз образац се налази и текст којим се Удружење обраћа својим члановима како би се укључили у хуманитарну акцију. Текст гласи:

Поштовани војни пензионери

Наша земља се суочила са највећим поплавама које су се икада догодиле у Србији. Разморе несреће и сада, када се вода повлачи, тешко је сагледати. Уз ненадокнадиве жртве, та природна катастрофа оставила је велики број људи без имовине. Стихија је толико била брза да многи нису из својих домова понели ни најосновније.

Солидарност и хуманост са пострадалима је оно што од памтивека карактерише наш народ. Минулих деценија у томе су предњачили припадници војске. Покажимо и овом приликом да смо, као и увек, уз свој народ.

Донирајмо једнодневни износ месечне пензије (месечна нето пензија подељена са 30 дана) за помоћ оштећенима.

Ваша помоћ за оне који су остали без кућа, намештаја и друге имовине, значиће много.

Поред тога, на седници Главног одбора Удружења војних пензионера Србије, одржаној 22. маја у Београду, одлучено је да се поплавама унесрећеним војним пензионерима додели једнократна солидарна новчана помоћ.

Средства за ову помоћ обезбедиће се:

- Из средстава која се издвајају од чланарине за социјалну и хуманитарну помоћ (око један милион месечно),

- Двомесечног бруто износа који се издваја за накнаду за обављање повремених послова и

- Једне трећине новчаних средстава која тренутно имају општинске -градске организације.

Потписом изјаве покажимо хуманост и солидарност!

С уважавањем,

УДРУЖЕЊЕ ВОЈНИХ ПЕНЗИОНЕРА СРБИЈЕ

ИЗЈАВА

Ја, доле потписани, сагласан сам да се од моје пензије за месец јуни 2014. године обустави:

1. износ од динара или
2. једнодневни износ пензије који ми припада за овај месец (дневница)

(Заокружити жељену опцију, а у случају избора опције под 1. обавезно уписати номинални износ који ће Вам бити одбијен од пензије за јуни 2014. године)

Износ који ми се одбије од пензије уплатити на рачун Републике Србије број 840-3546721-89 који је намењен за пружање хуманитарне помоћи пострадалима у поплавама.

У.....

дана године.

ДАВАЛАЦ ИЗЈАВЕ ПОТПИС ДАВАОЦА ИЗЈАВЕ

- име

- презиме.....

- ЈМБГ

- адреса

- телефон:

Напомена: Ради спровођења обуставе на пензији, попуњен образац Изјаве доставити организационој јединици Фонда надлежној за послове исплате, најкасније до 20. јуна 2014. године.

Кад запрети стихија

ДРАМА У ОБРЕНОВЦУ

Да се ово никада не понови:
Миливоје Цветковић

Ових дана испричано је на хиљаде прича. Посленици седме силе забележили су многе породичне и личне трагедије пострадалих у катастрофалним поплавама. У свим местима где је прошао и задржао се тај талас, било је тешко, драматично и опасно по животе људи. Обреновчани су, вероватно, имали најтежу драму од свих грађана. Тамо су и спасиоци били у великој опасности.

Миливоје Цветковић, наш колега војни пензионер и ратни војни инвалид, један је од многих који су доживели ту трагедију.

-Станујем у Карађорђевој 7 и тог дана када смо се изјутра пробудили, неко од комшија је снажно закуцао на врата...Изашли смо на терасу и погледали низ улицу. Имали смо шта да видимо: уместо улице река дубине око пола метра. Били смо запрепашћени. Из минута у минут вода расте. До 11 сати били смо опкољени водом висине два-три метра. Тада неким чамцем евакуисахем супругу и кћерке. За мене није било места. Прошло је, потом, у размацима најмање 20 чамаца. Сви редом говоре да ће нас у повратку покупити. Пролазе сати, а по нас нико не долази. Драма. Изгубих живце. Кад угледах војни чамац, видим капетана у њему. Лупао сам снажно у лим на тераси, дозивајући капетана да приђе. Рекох му да сам војни инвалид и показах му легитимацију Удружења војних пензионера Србије. Посада је направила круг, вратилила се и уквцали мене и мог комшију, вели Миливоје.

Занимљиво је да Миливоје демантује да су се тог јутра огласиле сирене у Обреновцу.

-То што говоре да су се сирене огласиле око пет сати изјутра, није тачно. Могу одмах да вам то и потпишем. Уосталом, питајте и друге Обреновчане!

Породица Миливоја Цветковића смештена је код пријатеља у Београду.

-Задивљен сам односом Београђана. Веома су хумани. Општина Врачар нам је пружила и неопходну хуманитарну помоћ. Изашли смо из стана без гардеробе. Ево, мајицу која је на мени дала нам је породица код које смо смештени...Само да се ово никада више не понови. Једва чекам да се вратимо у свој стан, рекао нам је Миливоје. **З.П.**

Поруке и поуке после катастрофалних поплава

ОРГАНИЗАЦИЈА И АКЦИЈА

Без продубљенијег институционализованог облика борбе са елементарним непогодама, систем заштите не може бити ефикасан. Потребно је редифинисати обавезе у ланцу одговорности за система цивилне заштите – од појединца до врха државе.

Србију су, како стручњаци кажу, поплавиле хиљадугодишње воде. Неколико дана одвијала се права драма у борби за спас људских живота. Спасено је много људи, али нас боли да је њих 38 изгубило животе. Вода је оставила праву пустош. Нема званичних процена штете од поплава, али према прелиминарним грубим проценама, штета у Србији износи око 1,5 до две милијарде евра. То је сума коју осиромашена држава и народ тешко могу да поднесу.

Пољопривредни сектор, који чини око 10 одсто бруто домаћег производа (БДП) у Србији, посебно је тешко погођен. Највећи део обрадиве земље у поплавленим областима је уништен, а штета износи више стотина милиона евра, сматра Европска банка за обнову и развој. Производња струје и рударство посебно су погођени у Србији где ће, како се наводи, велике трошкове имати државна компанија Електропривреда Србије.

Путеви и пруге, као и инфраструктура за пренос воде и струје, такође су погођени, што ће представљати велики проблем за слободан промет робе и кретање људи, али и утицати на пословање широм региона. Према до сада доступним подацима, у воденој стихији каква се не памти на овим просторима уништен је 31 мост, а више од 60 оштећено. Посебно брине податак да је оштећено више од 3000 километара путева. На многим местима девастирана је железничка инфраструктура, а питање је када ће почети експлоатација на два копа у Колубарским рудницима, јер је у њима створено језеро чије ће испумпавање потрајати можда и више од једне године.

Једно од главних питања које се ових дана поставља у јавности је да ли је катастрофа могла да се знатније ублажи. Стручне службе ће свакако анализирати шта је све предузето током минулих година на заштити од поплава, да ли су надлежни одговарајуће реаговали после најаве метеоролога да ће нас погодити велике воде, затим да ли су задатку дорасли они којима је у опису радног места обавеза да брину и о поплавама... Све то је у надлежности државе.

Годинама смо, вољно или невољно, разграђивали систем цивилне заштите. Имали смо обучене и униформисане јединице, које су располагале замашним материјално-техничким средствима. Тога свега данас нема. Из магацина су ишчезле лопате, крмпови, гумени чамци, чизме и шта још све не.

У скупштинској сали се могло чути истина да су у годинама за нама буд-зашто распродати лимени и дрвени чамци.

После агресије НАТО-а на Србију (СРЈ) државни чиновници су, у складу са флоскулом која нам се непрекидно сервира да наша земља никада више неће ратовати, урушавали систем одбране и заштите. Да се полаве нису догодиле, небисмо, на пример, сазнали податак да је у нашој земљи свега 17 одсто система за узбуђивање исправно. Како рекоше неки стручњаци, „шизеле“ и „смиреле“ тренутно су у некој врсти вакуума. Раније је о њима бринуло Министарство одбране, али је неким законом ослобођено од те обавезе, па када нешто постане ничије, онда о њему престаје свака брига.

Зашто је цивилна заштита ишчезла из наше друштвене праксе треба да се питају сви они државни органи у чијој је надлежности и борба против елементарних непогода. Пре десетак година на једном великом међународном скупу посвећеном цивилној заштити и одбрани, огласили су се представници Словеније. Стручњацима су предочили модел цивилне заштите који смо деценијама градили у СФРЈ. За многе је то било изузетно откриће креативног односа према важном друштвеном сегменту. Чак су и преставници земаља које припадају НАТО-у захтевали од Словенаца да им уступе та решења како би их применили у пракси. Словенија је, дакле, задржала цивилну заштиту из времена заједничке државе, а ми смо је разградили, мада су нас по глави лупале и поплаве и пожари и земљотреси и рат.

Наравно, време за ламент већ за трезвено повлачење убрзаних стратегијских потеза. Верујемо да ће Влада имати довољно храбрости, мудрости и одлучности да успостави ефикасан систем заштите. Мора се променити и пракса јер ово није крај елементарних непогода. Хиљадугодишње воде не значи да ће се догодити за толико година, јер статистички гледано могу да нам закуцају на врата већ за неколико лета.

Волонтери што су се ухватили у коштац са воденом стихијом показали су да имамо снагу на коју можемо у свим оваквим ситуацијама да се ослонимо. Сада, када смо видели које је коте досегла вода, треба на терену одрадити све оно што је потребно да нам се не догоде катастрофал-

не поплаве. Канали за одвод воде, на пример, морају сваке године да се чисте, па и продубе, ако има потребе. За тај посао нису потребне ни скупе машине ни плаћени људи. Ваљда ће свако испред своје куће да учини потребно како му домаћинство не би било поплављено. Била би то нека врста локалне радне обавезе у миру. Држава већ најављује нов модел омладинских радних акција. Зашто да не. Младост је одувек била у првим редовима борбе за прогрес.

И овога пута из народа је проговорил а хуманост и солидарност са онима који су угрођени воденом стихијом. Помоћ пристиже и из многих земаља света. Последице поплава отклањаће се месецима и годинама. Они који су остали без крова над главом, добиће нове куће већ до јесени. Да ли их градити на местима где су биле претходне, то нека брину стручњаци.

Мораћемо да порадимо и на обуци људи који ће се бавити цивилном заштитом. Центар у Нишу можда је право место где треба развити свестрану едукацију кадрова.

Болна тачка нашег система заштите је опрема потребна за те и такве прилике. Показало се, рецимо, да је недовољан број хеликоптера којима Србија располаже. Немамо довољан број чамца, цистерни за воду, пумпи и још много тога. Кад год се о томе поведе разговор, одговор је да нема довољно новца. Можда би уштедама могли да дођемо до потребних пара. У сваком случају више немамо право на одлагање акција.

Без продубљенијег институционализованог облика борбе са елементарним катастрофама, систем заштите не може бити ефикасан. Потребно је редифинисати обавезе у ланцу одговорности система цивилне заштите – од појединца до врха државе.

Када будемо имали уигран систем у којем ће се знати ко шта у датом тренутку ради, не чекајући да наређење стигне са врха државе, већ да га наметне и формира дата ситуација, тада ћемо моћи да доскочимо свим офанзивама стихије. Најважнији су људски животи, али и имовину треба сачувати за будуће генерације. Време пред нама показује у којој мери можемо да будемо високоорганизована држава.

Сви ми дугујемо Србији.

Звонимир Пешић

Са 19. седнице Главног одбора УВПС

СВЕСТРАНЕ ПРИПРЕМЕ ЗА ИЗБОРНУ СКУПШТИНУ

Ванредна ситуација у земљи, изазвана до сада најтежим поплавама, учинила је то да дневни ред буде допуњен потребом да се по хитном поступку донесу одлуке и препоруке како да војни пензионери и корисници војне пензије помогну пострадалом становништву

Последња седница Главног одбора УВПС у овом сазиву била је у знаку припрема за предстојећу (шесту) изборну Скупштину УВПС и опредељења да се максимално помогне угроженом становништву у катастрофалним поплавама. Председник УВПС Љубомир Драгањац позвао је, најпре, чланове УВПС да минутом ћутања одају пошту пострадалима у поплавама. Он је у уводном излагању подсетио на тежишне активности УВПС између две седнице и на значај предстојеће Скупштине Удружења.

Четворогодишње активности Удружења представљене су у веома садржајном и фактографски сређеном опису свега значајног што се догађало унутар организације. Стога су примедбе чланова Главног одбора УВПС биле у смеру ситних дотеривања предложеног текста. Сви материјали за 6. изборну Скупштину усвојени су једногласно.

У анализи досадашњих изборних активности општинских и градских организација речено је да су у свим срединама чланови Удружења веома детаљно анализирали постигнуте резултате у протекле четири године и указали на пропусте и недостатке, али и да су трасирали путеве решавања.

Што се кадрова тиче, општински и градски одбори су се углавном опредљивали за оне који су и у досадашњем периоду предњачили у раду и осведочили се у извршавању програмских и планских активности. У неколико средина дошло је до смене на кормилу организације и то из више разлога. У свему је најважније да ће организацију у наредне четири године предводити они који су добили поверење чланова.

Током минулих месеци предлагани су и евидентирани кадрови за највише функције у УВПС. Огромна већина организација предложила је да носиоци функција из садашњег руководства УВПС и даље усмеравају рад Удружења. Стога је Главни одбор УВПС практично само озваничио оно што је изборна база захтевала. На седници су утврђене листе за највише функције у

Седницом је председавао председник УВПС Љубомир Драгањац

Чланови Главног одбора са посебном пажњом су саслушали припремљене предлоге и пружили свој пуни допринос одлучивању

Поруке председника УВПС

ЗАХВАЛНОСТ ПРИЈАТЕЉИМА

Поводом пристиглих порука ветерана из Румуније и Македоније, председник УВПС Љубомир Драгањац упutio је председницима те две асоцијације, генералу (3) Јону Илијекуу и генерал-мајору у пензији Илији Николовском, писма у којима им се захваљује на иказаној бризи и охрабрењима, истичући традиционално пријатељство са тим народима и државама.

УВПС, Скупштину, Главни одбор, Извршни одбор и Надзорни одбор УВПС.

На седници су разматрани предлози ГрОд УВПС Лесковац и ОпОд УВПС Младеновац за измену Статута УВПС. После свестране анализе, предлози нису прихваћени. Чланови Главног одбора нису били ни за формирање општинске организације УВПС у Апатину, јер је целокупна аргументација, укључујући и чињенице шта се с тим у вези догађало у прошлости, указивала да је садашње решење најбоља опција.

ОДЛУКА О ПОМОЋИ ПОПЛАВЉЕНИМ ПОДРУЧЈИМА

Управни одбор УВПС је на 19. Седници донео одлуку о помоћи Удружења и његових чланова људима у поплављеним подручјима. Одлуку доносимо у целости:

„1. Свим војним пензионерима који су имали штете од поплава доделити једнократну новчану помоћ из средстава која се издвајају за социјалну и хуманитарну помоћ.

Средства за ову намену, поред наведеног, обезбедити и од:

- двомесечног бруто износа који се исплаћује за повремене послове.
- Најмање једне трећине новчаних средстава која тренутно имају Оп-Гр Организације.
- Добровољних прилога чланова УВПС.

Помоћ би се додељивала на основу комисијски утврђене штете и материјалног стања. Право на помоћ имала би сва лица која су претрпела штету без обзира на висину примања.

4. Удружење предлаже свим војним пензионерима да оштећеним грађанима у поплави пружи помоћ у висини једнодневне нето месечне пензије (месечна пензија подељена са 30).

Помоћ би се издвајала од јунске пензије тако што би сваки појединац дао изјаву да пристаје да му се од пензије одбије тај износ и уплати на жиро рачун Владе Србије за помоћ оштећеним.

Детаљи овог поступка би се разрадили у договору са Фондом ПИО.

4. Обавезује се Извршни одбор да све активности око пружања помоћи нормативно регулише и прецизно усагласи“.

Надзорни одбор Скупштине УВПС је поднео и извештај по примедбама на изборну Скупштину Општинске организације УВПС Нови Београд. Ценећи све чињенице Главни одбор је заузео став да је Скупштина УВПС Н. Београд, уз одређене слабости, протекла у складу са статутом, те да су њене одлуке валидне, легитимне и легалне.

Главни одбор је донео одлуку да се стави са објављивањем аката које доноси руководство УВПС, као и документа државних институција везаних за војне пензионере. На сајту се неће објављивати коментари који подлежу кривичној одговорности оних који уређују Сајт. Неће се објављивати ни коментари супротни Уставу и важећим законима, као ни они који су штетни по јединство УВПС. Тежиште се ставља на предлоге који се односе на начин решавања проблема војнопензионерске популације.

Усвојени су предлози Извршног одбора ГО УВПС у вези са доделом социјалне и хуманитарне помоћи. Највеће јединство показано је приликом опредељивања за помоћ подручјима угроженим у поплавама и оним члановима УВПС који су претрпели штете.

3. П.

Шта нам се то догађа у 21. веку

СЛОЖИМО СВОЈЕ ЦИПЕЛЕ

На жалост, полако почињемо да учимо географију своје отаџбине. Крупан, Уб, Обреновац, Бело Поље, Велико Поље, Пољане, Моровић, Босут, Убача, Тамнава, Пештан, Љиг, Јадар, Кутинска река... Боље смо познавали Мајорку и Минорку, Спораде и Кикладе, Халкидики итд., него земљу у којој смо рођени и где живимо. И циклон и антициклон и водостај река и остали хидрометеоролошки подаци почињу да нас интересују. Глобална климатска промена узима свој данак и наговештава климатске екстреме, од незапамћених суша до незабележених хладноћа. Пробијају се десетогодишњи, стогодишњи и хиљадугодишњи просеци падавина, водостаја, снежних наноса, леда на рекама и којечега. Шта нас чека у будућности? Шта смо до сада чинили, шта чинимо и шта ћемо чинити? Поплавама разорено Трговиште, места у долини Ибра, Тимока, Топлице и других „поточића“ нису била довољна школа. Снежни сметови и одсечена села, Земун окован и полупан ледом, пожарима уништене куће и шуме, и најтрагичније, угашени људски животи. Да ли смо ми непослушни ђаци, да ли нећемо или не желимо да учимо, да ли смо тврдоглави или је у питању нашо „треће“?

Док сам у првој, кишној, шабачкој ноћи, са хиљадама дивних људи носио и слагао џакове и већ сутрадан покушавао да помогнем у обреновачким селима, кроз мисли ми се непрестано врзала једна анегдота, из дана када сам чинио прве официрске кораци на бродовима Ратне морнарице:

Догодио се поморски удес, у коме је повређено неколико морнара и причињена материјална штета. Формирана је комисија, на челу са адмиралом, која је требало да утврди узроке удеса и идентификује лица која су за њега одговорна. Након вишедневног рада и сагледавања свих чинилаца који су имали утицај на догађај, прва адмиралова констатација је била: „Ципеле нису биле сложене“!!!

Такав удес се никада више није догодио. Ципеле су сложене, пошто су на дужност постављени нови људи, који су, поред врхунске стручности, и о томе водили рачуна.

А шта је са нашим ципелама? Оне вероватно нису могле у потпуности да обуздају бујице, али су свакако могле да њихове последице учине мањим и подношљивијим. Чија је обавеза била да те ципеле контролише и сло-

жи ако су разбацане?

Приликом ширења рударског басена „Колубара“ измештани су токови Колубаре и њених притока. Грађени су насипи, пре тридесетак и више година, које од дана изградње, изгледа, нико сем рибара, ловаца, локалног становништва и радозналих заљубљеника у природу није обишао. А изгледали су једно људима који познају застрашујућу снагу воде. Лети су личили на стари качкаваљ или кртичњак, са рупама, пукотинама и раседима ширине и до пола метра, а зими на каљуњу која се разлива и слеже. У кориту канала хиљаде кубних метара растиња, оборених стабала повезаних лијанама, пепела баченог након грејне сезоне, малтера и цигала, изабљених кућних апарата, полупаних и бескорисних делова за возила и прикључне машине, конзерви и канти, угинуле стоке и нуспродуката клања, незаобилазне пластичне амбалаже свих врста итд.

Срећом, оваквих количина кишних падавина деценијама није било, па ово никада није бринуло. А када обале озелене, све је то изгледало и помало егзотично. Етно село, нетакнута природ... Сада, када је пала киша испљивали су нерад, немар, незнање, јавашлук и ко зна шта још! Кажу да систем постоји и да је реаговао правовремено. Да ли систем познаје оно што називамо превентивом? Када је последњи пут извршен обилазак насипа дуж тока Колубаре и речица и канала у њеном сливу? Ко је потписао записник о стању канала? Како је стање насипа на критичним тачкама? Вођење евиденције о прегледу канала и запажања о стању, са мерама које треба предузети на ревитализацији насипа!? Ко, како и одакле извештава руководиоца кризног штаба о стању водостаја? Чиме се баве „Србијаводе“ и њен управни одбор? Шта ради општина и њени чиновници, међу којима су многи из тих крајева? Много озбиљних питања, за озбиљне људе, ако поштено и професионално зарађују своју плату!

Колубара је пример, а Обреновац велика опомена и наша савест. Скупа је то и компликована играчка за незрелу децу. Много је Обреноваца и Колубара у овој нашој лепој Србији. Зато, ако заиста мислимо о будућности, крајње је време да ставимо прст на чело. И још нешто! Пустимо бака Зорку нека одмара и ужива у старости. Не може она да испљује противградне ракете... Па ваљда постоји систем!?

Аца Илић,
капетан бојног брода у пензији

Рапорт из Шапца

НА ПРВОЈ ЛИНИЈИ ОДБРАНЕ

Ванредна ситуација, изазвана великим поплавама није остала равнодушна ни војне пензионере у Шапцу. Од првог дана, не чекајући позив Удружења, многи војни пензионери Шапца одмах су се укључили као и сви грађани да помогну у одбрани града од подивљале Саве. Свако онолико колико ко може. И помагали су на пуњењу џакова са песком, на уградњи џакова у насип и на дежурству дуж обале Саве, на сваком месту где је било потребно.

Када је Сава дошла до критичне тачке и претила да поплави град, целу Мачву, и још десетак насеља узводно и низводно – медији су објавили апел да се сви радно способни грађани пријаве за рад на заштити града од поплаве. Многи војни пензионери нису чекали да се позив понови. Међу првима у одбрану града прискочили су Живко Ђорђевић са два сина, затим Џико Марић, Миодраг Бајић, Зоран Медић, Дарко Лончар, Јосип Илић, Драгољуб Јошић, и још многи, који су се самостално прикључивали браниоцима града на обали Саве.

Војни пензионери никада не чекају да их нешто предухитри, процене ситуацију и одмах се укључују у токове помоћи. И овога пута трудили су се да личним примером служе и мотивишу друге, нарочито у приликама где су потребни будност, смиреност, искуство...

Овога пута дали су осведочени допринос за одбрану града од поплаве.

Стеван Стојановић

Уручене
Спомен-медаље
српских ратника

ПРИЗНАЊА ЗАСЛУЖНИМА

После успешно организоване Међународне научне конференције „Први светски рат: узроци, поуке, последице и савременост“, Клуб генерала је заслужним институцијама и појединцима доделио признања. На свечаности одржаној 13. маја у хотелу „Палас“ уручене су Спомен-медаље српских ратника 1914-1918. и захвалнице.

Свечаност је отворио председник Извршног одбора Клуба генерала и адмирала Србије генерал-пуковник у пензији Видоје Пантелић, оцењујући да је организовање тако важног скупа изискивало велико ангажовање свих оних који су били укључени у замашан пројекат. Захвалио је институцијама и појединцима на уложеном труду и оствареним резултатима који значе још једну,

а тако потребну афирмацију Србије на међународној сцени.

Пантелић се бираним речима обратио породици недавно преминулог генерала Љубише Стојимировића, доскорашњег председника Клуба генерала и адмирала Србије, уручујући супрузи Славици Спомен-медаљу српских ратника коју је Клуб Стојимировићу доделио постхумно. Славица Стојимировић је са неколико дирљивих реченица захвалила на признању њеном супругу, наводећи да је он био посвећен Клубу генерала.

Према речима генерала Пантелића, идеју да се установи Спомен медаља српских ратника 1914-1918. године и искује одређен број примерака, потекла је генерал-мајора у резерви Душана Војводића. Медаља има и писано уверење у којем се, између осталог, наводи да се „додељује за лични допринос неговану слободарских традиција и пријатељства међу народима“.

У име награђених захвалио је вицеадмирал у пензији Радомир Грујић.

Са Геронтолошког конгреса

О КУЛТУРИ СТАРЕЊА И СТАРОСТИ

Са овог скупа упућена је снажна порука свим меродавним чиниоцима друштва о тежишту, правцима развоја и пожељном моделу културе старења и старости

У Врњачкој Бањи је од 16. до 18. маја о.г., под покровитељством Министарства за рад, запошљавање, борачка и социјална питања, одржан Девети међународни геронтолошки конгрес Геронтолошког друштва Србије, посвећен култури старења и старости између традиционалног и савременог модела.

Програмом Конгреса била је предвиђена презентација научних и стручних радова и постера на тему културе старења и старости са социјалних, демографских, медицинских, психолошких, економских, правних, политичких, религијских и других аспеката. Значајан простор био је посвећен и социјалној политици, социјалном раду и социјалној заштити, укључујући ту и проблематику научноистраживачке и волонтерске делатности у овој области.

О томе са коликом пажњом је ова проблематика присутна у стручној и научној јавности говори чињеница да је Организациони одбор Конгреса прихватио више од 100 пријављених научних и стручних радова из земље и иностранства, укључујући ту и два о војним пензионерима, као специфичној популацији.

На пленарним седницама Конгреса истакнути научници и стручњаци за ову област изложили су најновија сазнања и примере из праксе у свету и у Србији данас, о савременом приступу и тенденцијама, о стратешким правцима пензионих реформи, о геријатријској процени и проблемима здравствене заштите старијих, о ставовима младих о старости и старим људима и о улози образовања у њиховом формирању итд.

На посебним сесијама Конгреса – геријатријско-ме-

дицинској, социјално-геронтолошкој, антрополошко-социјалној и социјално-психолошкој, социјално-геронтолошкој и социјално-политичкој, затим на сесији социјална заштита, социјални рад и организације цивилног друштва и научноистраживачке делатности на геронтолошком пољу, детаљније је савлађавана теорија и пракса културе старења и старости из свих аспеката.

Више учесника у својим излагањима позивало се на

европске ставове и стандарде о старењу и старости садржане у бројним документима, као што су Регионална имплементациона стратегија (РИС), Мадридски међународни акциони план о старењу, затим ставови Министарске конференције о старењу у Бечу (2012) и др., као и у Националној стратегији о старењу (2006-2015), Стратегији за смањење сиромаштва, Стратегије Србије за приступ ЕУ итд.

На завршној седници при-

*Наше друштво
треба више да
брине
о популацији
трећег доба*

Увод у могућа истраживања

О ВОЈНИМ ПЕНЗИОНЕРИМА

На Социјално-геронтолошкој и Социјално-политичкој сесији представљен је рад публицисте у пензији, магистра војне социологије Милољуба Милошевића, под насловом „Војни пензионери у Србији као посебна популација – од традиционалног, ка савременом моделу старења и старости“.

Уз кратак осврт на турбулентне промене које су задесиле земљу крајем 20. и почетком 21. века, аутор се детаљно задржао на анализи битних својстава војне организације, која су одређујуће утицала на социјално-психолошки профил војних пензионера Србије, посебно указујући на то да је војна структура, као институција најјаче физичке принуде у држави, са оружаном борбом, као основним начином којим остварује своју друштвену улогу, трпела све последице транзиције и свих промена на унутрашње-политичком и међународном плану. Посебно је наглашено да се у савременој државности Србије њена војска у сваком историјском периоду на-

пајала духом слободарства српског народа, исказаном у вишевековној борби за ослобођење од разних освајача. Због тога је храброст и херојство јединица и појединаца исказано у борби са многоструко јачим непријатељем, представљало патриотски чин самосвесног жртвовања за одбрану слободе и очувања отаџбине, као израз родољубиве свести и осећаја патриотске дужности, од устанака и српско-турских ратова у 19. веку, преко одбране Србије у Првом светском рату, кроз антифашистичку борбу за ослобођење Југославије у Другом светском рату, све до насилне оружане сесеције Словеније и Хрватске, грађанског рата у бившој Републици БиХ и агресије НАТО на СР Југославију 1999. године.

У централном делу излагања указано је на битна специфична својства популације војних пензионера, која одређујуће утичу и на преовлађујући културни модел старења и старости. Приказано је да садашња популација војних пензионера броји око

44.600 корисника, што у односу на укупан број пензионера у Србији (1,7 милиона) чини око 2,5 одсто. Од тог броја 65 одсто су лични, а 35 одсто породични пензионери. Са пуним пензијским стажом од 40 и више година је 51 одсто корисника, са 35 до 40 година 29 одсто, а са стажом испод 30 година је 20 одсто војних пензионера. Према подацима Удружења војних пензионера (2014), популацију корисника војних пензија чини око 60 одсто лица са високом стручном спремом, око 7 одсто са вишим и око 33 одсто са средњом стручном спремом. Близу 2.300 корисника војних пензија је са академским степеном магистра, а њих 534 су доктори војних и других наука, што представља неисцрпни резервоар знања и искуства. Многи од њих су предавачи на факултетима и другим образовним институцијама, ангажовани су на реализацији научних пројеката и слично. Изнети су и подаци из истраживања о просечном броју премештања по потреби службе, о ограничењима личних права и слобода током службе, о сложености послова и одговорности професи-

оналног старешине војске, о учешћу већег броја војних пензионера у борбеним дејствима током насилног разбијања претходне државе и током агресије НАТО-а 1999. године, о броју корисника са нерешеним, или неадекватно решеним стамбеним питањем итд.

У раду је указано и на то да су променама законске регулативе од јануара 2008. године, војним пензионерима повређена елементарна статусна и друга права и њихово људско достојанство и прекршене елементарне законске, моралне и обичајне норме, што је у њиховим редовима схваћено и као намера да се потисну на маргине друштва, уз потпуну елиминацију из система одбране и веза са Војском Србије. „Реформом“ система социјалног осигурања војних осигураника измењене су, или прилагођене и одредбе Закона о министарствима, Закона о изменама и допунама Закона о пензијама и инвалидском осигурању и других, а због недовољне међусобне усклађености прописа корисници војних пензија дошли су у својеврсни правни вакуум. У два наврата - 2004. и

хваћени су закључци да је Конгрес, упркос тешкоћама насталих због временских неприлика и катастрофалних поплава широм Србије у време одржавања Конгреса, успео у свим елементима, да је у сагледавању појединих аспеката проблема старости и старења превладавао мултидисциплинарни приступ, да су неки од реферата изузетно вредни и да је са овог скупа упућена снажна порука свим меродавним чиниоцима друштва о тежишту, правцима развоја и пожељном моделу културе старења и старости.

На самом крају саопштено је да је жири Геронтолошког друштва Србије једногласно одлучио да престижну награду Друштва „Др Петар Манојловић“ додели дугогодишњем председнику др Милошу Немањићу, што је пропраћено громогласним аплаузом присутних.

Сви изабрани радови биће објављени у посебном зборнику радова и тако постати доступни стручној и широј јавности.

М. Милошевић

2008. године, војним пензионерима није признато право на законом утврђено усклађивање пензија, због чега су они били принуђени да то право остварују путем суда. Код ванредног усклађивања пензија за 11.06 одсто од јануара 2008. године, надлежни органи и поред усвојених уставних жалби корисника војних пензија пред Уставним судом Србије и бројних правноснажних пресуда парничних судова и Управног суда о накнади штете због мање исплаћених пензија и даље одбијају да ускладе војне пензије само војним пензионерима итд. Упркос свему, закључено је у излагању, у круговима војних пензионера и даље превладава патриотски однос, подршка мерама усмереним ка бољитку, самосталности и европском путу Србије.

У раду је изнет и предлог за организовање и спровођење обимног истраживања, са полазном претпоставком да превлађује савремени модел у култури старости и старења војних пензионера. Добијени резултати били би вишеструко корисни за област информисања, едукације, потпунијег укључивања у пројекте и акције на свим нивоима друштвеног организовања и подизања квалитета живота војних пензионера уопште.

Додела солидарне и хуманитарне помоћи у марту 2014. године

НОВАЦ НАЈУГРОЖЕНИЈИМА

На основу Правилника о начину коришћења средстава солидарности за пружање помоћи члановима Удружења војних пензионера Србије, Изврши одбор је на седници одржаној 3. априла 2014. године, разматрао захтеве достављене у марту и део захтева из фебруара 2014. године, и на основу прописаних критеријума и испуњених услова, донео је одлуке о додели јенекратне социјалне и хуманитарне помоћи и то за:

А) Материјално стање

На основу члана 5. а у вези са чланом 4. став 1. тачка 1. Правилника

ОпОр Краљево ЗВ: 36.000,00 - по члану 4.183,79 динара,
ОпОр Обреновац ММ: 32.000,00 - по члану 5.437,21 динара,
ОпОр Сомбор КД: 36.000,00 - по члану 6.493,47 динара,
ОпОр Зрењанин МЈ: 36.000,00 - по члану 6.515,39 динара,
ОпОр Крагујевац РД: 29.000,00 - по члану 7.370,20 динара,
ОпОр Зрењанин ЛМ: 32.000,00 - по члану 8.624,62 динара,
ОпОр Лозница МБ: 32.000,00 - по члану 9.105,02 динара,
ОпОр Крагујевац ЗМ: 32.000,00 - по члану 9.111,94 динара,
ОпОр Краљево РЗ: 32.000,00 - по члану 9.248,50 динара,
ОпОр Ваљево ЈП: 32.000,00 - по члану 9.318,50 динара,
ОпОр Нови Сад МЧ: 32.000,00 - по члану 9.475,67 динара,
ОпОр Младеновац МР: 32.000,00 - по члану 9.552,58 динара,
ОпОр Нови Београд РП: 32.000,00 - по члану 9.502,80 динара,
ОпОр Крагујевац ЈЈ: 32.000,00 - по члану 9.605,07 динара,
ОпОр Зајечар БТ: 32.000,00 - по члану 9.728,14 динара,
ОпОр Краљево РГ: 32.000,00 - по члану 10.385,54 динара,
ОпОр Ваљево ВМ: 29.000,00 - по члану 10.377,83 динара,
ОпОр Краљево ММ: 32.000,00 - по члану 10.434,59 динара,
ОпОр Ниш МН: 36.000,00 - по члану 10.573,41 динара,
ОпОр Лозница ГД: 29.000,00 - по члану 10.598,27 динара,
ОпОр Краљево ВМ: 29.000,00 - по члану 10.695,70 динара,
ОпОр Стара Пазова КП: 29.000,00 - по члану 10.680,56 динара,
ОпОр Ниш МС: 32.000,00 - по члану 10.576,13 динара,
На основу члана члана 5. а у вези са чланом 4. став 1. тачка 2. Правилника
ОпОр Ваљево ШМ: 24.000,00 - по члану 17.792,25 динара,
ОпОр Чачак ЈЂ: 21.000,00 - по члану 19.226,10 динара,
ОпОр Панчево ЋС: 14.000,00 - по члану 19.576,13 динара,

На основу члана члана 4. став 2. Правилника

ОпОр Панчево МС: 25.000,00 динара,
ОпОр Ваљево МС: 25.000,00 динара,
ОпОр Параћин МЈ: 15.000,00 динара,
ОпОр Крушевац РС: 20.000,00 динара,
Новчана средства ће бити уплаћена на текући рачун до 12. априла 2014. године

Извршни одбор

Рапорт из Кикинде

НОВИ МАНДАТ РУКОВОДСТВУ

Редовна изборна Скупштина ОпОд УВП Кикинда одржана је 25. априла. На том скупу анализиран је досадашњи чеворогодишњи рад, а одређени су и правци деловања у непосредној будућности.

На Скупштини су изабрани нови чланови у органима, који ће легитимно руководити Оп-

штинским одбором УВП у поштителном периоду.

За Председника ОпОд УВП Кикинда поново је изабран Војин Убипарип, за потпредседника Стјепан Баришић, а за благајника Мирко Илић. На конститутивној седници Општинског одбора за секретара је изабран Михаљ Лепар

Донета је и одлука да се за члана републичке Скупштине УВП делегира Војин Убипарип. Будућег члана Главног одбора УВП, према договору и критеријумима даће зрењанинска организација УВП.

В. У.

Порука војних ветерана Македоније

СА ВАМА СМО

Поводом катастрофалних поплава у Србији Председник Удружења ветерана и одбране и безбедности Македоније генерал-мајор у пензији Илија Николовски, упутио је УВПС поруку следеће садржине:

„Поштовани пријатељи, са великом пажњом пратимо елементарну непогоду која је задесила Србију и пријатељски српски народ. Искрено жалимо за све што сте претрпели и трпите ових дана. Овом приликом желимо да вам пренесемо да искрено саучествујемо са српским народом, а посебно са пријатељима.

Македонска влада понудила је помоћ Србији у овим тешким елементарним непогодама.

Изражавајући дубоко поштовање хтео бих да вас уверим да смо увек са вама.

Писмо наших колега из Румуније

СРПСКИ НАРОД ИМА СНАГЕ

Председник Националне асоцијације војних кадрова у резерви и пензији „Александру Јон Куза“ из Румуније генерал у резерви и универзитетски професор др Михаи Илиеску, упутио је писмо председнику УВПС генерал-потпуковнику у пензији Љубомиру Драганцу следеће садржине:

„Са изузетном тугом и болом сазнали смо за ефекте трагичних поплава које се догађају једном у веку, што су изазвале енормне материјалне и губитке на десетине људских живота.

Господодине генерале, желим да вам у овим трагичним моментима за српску нацију и наше колеге у Србији, да вас лично и у име ваших румунских другова уверим да смо уз вас и да делимо болне сентименте које преживљавате и да вам изразимо наше искрене симпатије

Уверен сам, господодине председниче да ће српски народ имати снаге и енергије да превaziђе ове тешке тренутке и да се молимо да вас Добри Бог заштити својом божјом милошћу“.

Из Месне организације УВП „Ћеле кула“

БУДИМО СРБИЈА

Месни одбор УВП „Ћеле кула“ 21. маја, од 11-13 часова, организовао је хуманитарну акцију под називом „Будимо Србија“. Прикупљана су превасходно средства за хигијену за помоћ угроженима од поплава. Позиву се одазвало велики број чланова и том приликом су донирана средства у вредности око 80.000 хиљада динара.

Имајући у виду да је тих дана више организација узело учешће на прикупљању помоћи, велики број наших чланова укључио се и у акцијама. У Акцији војних пензионера учествовало је и неколицина младих који су прочитали апел. Имајући у виду да је готово 50 одсто чланова у добу изнад 70 година и слабо покретно, они су се углавном придружили армији донатора.

Уз мање количине артикала хране (конзерви, тестенина, супа...), и нешто доњег веша и чарапа, прикупљено је и 10 литара течног сапуна, 143 комада сапуна, 25 кг детерџента за веш, 10 литара детерџента за судове, 20 литара средстава за чишћење подова и купатила, 16 литара шампона и купки, 41 паста за зубе и 31 четкица, 45 паковања влажних марамица, 90 паковања обичних марамица, 90 ролни тоалет папира, 35 литара воде, 18 пари нових дечјих ципелица.

Прикупљена средства уредно су сложена и упакована у кутије (на којима је стављен списак ствари) и предата Црвеном крсту у Нишу. У сатаву Комисије која је радила на организацији акције, били су Иван Милошев, Небојша Живковић и Славиша Павловић. Ток акције забележила је и репортерска екипа Тв зоне плус, која је више пута емитовала прилог 21. и 22. маја.

И. Милошев.

Са скупа пиротских војних пензионера

БРЖЕ РЕШАВАТИ ПРОБЛЕМЕ

Увеликој сали Клуба војске Србије у Пироту недавно су се окупили војни пензионери из Димитровграда, Бабушнице, Беле Паланке и Пирота. Са посебном пажњом су саслушали излагања гостију из Београда, Љубомира Драгањаца, председник УВПС, др Часлава Антића, члана ИО и Зорана Вуковића, председника ИО ГО УВП.

Многи војни пензионери станују у сутуренима приватних кућа са породицама, чекајући на коначно решење стамбеног питања. Таквих примера имате и ви у пиротском округу. Проблем постоји и код здравственог осигурања војних пензионера, посебно када је реч о стоматоло-

шким услугама у местима где нема здравствене војне установе. Удружење војних пензионера залаже се за брзо и ефикасно решавање нагомиланих проблема војних пензионера и корисника војне пензије, рекао је Драгањац.

О решавању стамбене проблематике и здравственој заштити војних пензионера говорили су и Зоран Вуковић и др Часлав Антић, који су и одговарали на питања о бројним проблемима који тиште пензионере.

Скупу су присуствовали и Александар Ћирић, председник Управног округа и Бранислав Јакшић, директор Општинског фонда ПИО у Пироту.

Састанак је водио Драган Петровић, новоизабрани председник Општинског удружења војних пензионера у Пироту, који је најавио нове састанке информативног карактера. Петровић је нагласио да ће се посебна пажња поклањати пријему нових чланова у Удружење.

Текст: **Стево Панкијевски**
Фото: **Бобан Лукић**

Изборна скупштина у Ћуприји

НЕЗАДОВОЉНИ РАДОМ ВМА

Увеликој Сали фонда ПИО у Ћуприји недавно су се окупили делегати ОпОд УВП Ћуприја на шестој изборној Скупштини. Била је то је прилика да се анализира четворогодишњи рад Удружења и трасирају задаци за наредни период, али и да се сретну стари другови, да размене приче о здрављу, породицама, да једни другима испричају новости из свакодневне живота.

Стари сазив ОпОд УВП је веома добро припремио материјал за рад Скупштине, која је почела уводном речи председника Оп Од Николе Милковића и одавањем поште преминулим колегама.

Скуп су својим присуством увеличали председник УВПС

Љубомир Драгањац и председница Ћупријских пензионера Анкица Ристић.

После усвајања дневног реда поднет је извештај о четворогодишњем раду ОпОд у којем су наведени веома добри резултати, што је потврдио и Надзорни одбор.

У извештају су, осим лепих дешавања, наглашени и проблеми који тиште војне пензионере, а понајвише они у области здравствене заштите. У до-

бу у којем се налазе војни пензионери, то је уједно и најважнији проблем. Сарадња са Домом здравља у Ћуприји, оцењена је као веома успешна. Замерке се односе на рад ВМА. Све личи да ВМА избегава војне осигуранике за пацијенте. Прегледи се заказују на „дугом штапу“, тако да расте број оних који не доживе долазак у ту еминентну здравствену установу. На већини кабинета (свака част изузецима) нељубазно

особље и неједнак третман пацијената су свакодневна појава.

Сарадња са Војском Србије, то јест са полигоном Пасуљанске ливаде, веома је успешна. То исто се може рећи и за средства локалног информисања. Општинска власт, међутим, нема довољно разумевања за војне пензионере.

Изабрано је и ново руководство за наредни четворогодишњи период. За председника ОО УВП поново је изабран Никола Милковић, за заменика Драган Лаловић, а за чланове Оп Од Живорад Јовановић, Станиша Николић, Вукајло Кенић, Драган Стошић и Душица Цветојевић.

Скупштини се обратио председник УВПС Љубомир Драгањац који је присутне информисао о свему значајном за кориснике војне пензије.

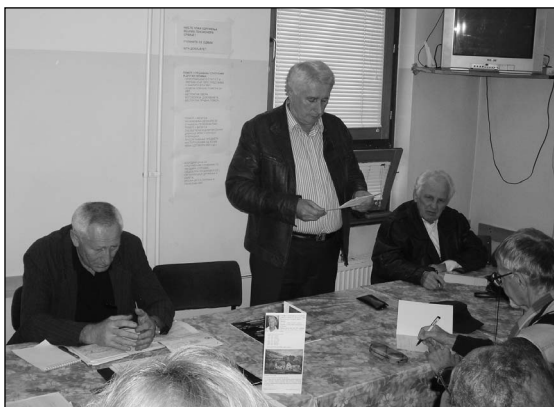
Никола Милковић је захвалио на подршци и најавио нове обавезе и план рада и задатке за наредни период.

Текст и фотографија
Света Вучковић

Обележавање 100 година
од почетка Великог рата

БРАНА ПРЕКРАЈАЊУ ИСТОРИЈЕ

Избори на Звездари

УСПЕСИ ОБАВЕЗУЈУ

У просторијама Општинског одбора УВПС Звездара 30. априла одржана је 5. редовна изборна Скупштина те организације. Сагледан је досадашњи рад организације, уз оцену да је био успешан. Скупштини су присуствовали председник УВПС Љубомир Драгањац и председник Извршног одбора ГО УВПС Зоран Вучковић.

На почетку рада председник Верификационе комисије, Бранислав Ковачевић, поднео је извештај да Скупштина има кворум и да може пуноправно да одлучује.

Председник УВПС Љубомир Драгањац информисао је делегате о актуелним догађајима везаним за борбу за права корисника војне пензије. Он је оценио да је организација у општини Звездара постигла завидне резултате, али да се не треба мирити постигнутим.

Председник Извршног одбора ГлОд Зоран Вучковић информисао је присутне о актуелним догађајима везаним за стамбену проблематику.

У извештају о четворогодишњем раду који је поднео председник Милован Лалић наведени су сви значајнији резултати. Истакнуто је ангажовање ОпОд на остваривање права у погледу увећања пензија за 11,06 одсто, као и остваривања права из домена социјалне заштите, тј. добијања једнократне новчане помоћи. Други значајан сегмент ангажовања је био на остваривању права из стамбене области, где је ФСОВО отпочео КВП доделу решења за станове на неодређено време. Председник Лалић је посебно истакао да сваки члан Удружења може увек доћи да изнесе свој проблем, било какав, а после тога ће се увек пробати да се изнађе најбољи пут за његово решавање.

Дискусија по поднетим извештајима је била, војнички речено, кратка, прецизна и конструктивна.

За председника ОпОд поново је изабран Милован Лалић, за потпредседника - Милић Мандић, а за секретара Марјан Матошевић.

Приликом предлагања кандидата за Општински одбор водило се рачуна о занављању кадра, па је састав Општинског одбора Звездара веома успела комбинација старих, искусних и доказаних чланова и млађих снага од којих се очекује да оживе функционисање и рад у неким срединама. У општински одбор УВПС Звездара изабрани су: Милован Лалић, Милић Мандић,

Бранислав Ковачевић, Марјан Матошевић, Драган Бијелић, Милан Ћелић Властимир Стојковић, Драгутин Вуксановић и Милка Шолаја.

Усвојен је и план рада за наредни период. Наглашени су задаци на: помагању члановима Удружења у остваривању законских права из области новчане помоћи и стамбене проблематике, обиласка старих и немоћних чланова. Због тешке материјалне ситуације, приоритетом је проглашен домаћински однос и крајња штедљивост у односу на располагајућа, уистину недовољна финансијска средства.

Марјан Матошевић

Укафани „Златна моруна“, у Београду, где су се од 1912. до 1914. године окупљали добровољци из Босне за учешће у балканским ратовима, 27. маја промовисана је књига „Гаврило принцип – енигма српско-аустријских шпијунских битака“. Како је рекао на почетку свечаности новинар Душан Миловановић, на ову тему је написано до сада око 3000 књига, али безбедносно-обавештајна студија коју су урадили професор доктор Милан Мијалковски, пуковник у пензији и проф. др Душко Томић, представља драгоцену шtivo за разумевање догађаја пре, за време и после атентата. Та књига је понудила многе одговоре о којима се досад само нагађало.

Ни после целог века нису доступни архиви ни тајних служби савезника, ни аустроугарске војнообавештајне службе Евиденц-бироа, која је имала огроман број агената у Србији.

- После Берлинског конгреса почео је српско-аустријски шпијунски рат, а Србија је постала бојно поље тајних служби европских сила. Кулминација тих шпијунских битака био је Сарајевски атентат - каже проф. др Милан Мијалковски, професор на Факултету безбедности, некадашњи високи официр војне службе безбедности.

Др Душко Томић и он су у књизи „Гаврило Принцип - енигма српско-аустријских шпијунских битака“ први, после једног века, направили реконструкцију и форензичку анализу Сарајевског атентата. Закључак је поразан: о атентату и Принципу написано је хиљаде страна, али ни на једно од суштинских питања - нема одговора.

- Једина сигурна ствар коју знамо јесте да је Принцип пуцао у Франца Фердинанда и да је Аустроугарска знала за његову намеру, а није га спречила. То потврђује документ из архива аустроугарске тајне службе која је још 20. октобра 1913. обавештена о Принциповим атентаторским намерама. У земљи тоталне шпијуна-

же, то би значило хапшење за сваког другог, осим, из неког непознатог разлога, за Принципа - наглашава др Мијалковски.

Откривени досијеи Евиденц-бироа о српским официрима показују да су Аустроугари имали доушнике у врху војске. Бечки шпијуни су посебно били присутни у кафани „Златна моруна“, где су се окупљали младобосанци, укључујући будуће сарајевске атентаторе, као и бивше комите пореклом из БиХ.

- Они су имали сопствену тајну организацију „Смрт или живот“, у којој су чланови могли да буду посебно из БиХ. Иако су ту били многи осумњичени за Сарајевски атентат она је остала мистерија - набраја др Мијалковски.

Он не верује да су агенти Евиденц-бироа у Србији промакли главни извођачи атентата, Недељко Чабриновић, Гаврило Принцип и Трифко Грабеж, јер су сви били регистровани као „сумњиве и опасне особе“.

Постоје велике недоумице о Недељку Чабриновићу, првом атентатору који је прерано бацио бомбу на Франца Фердинанда, сматра др Мијалковски. - Чабриновићев отац, који је држао кафану у Сарајеву, био је проверени аустријски шпијун. Млади Чабриновић се представљао као анархиста, а Французи и југословенски масони тврдили су да је био на вези

са Евиденц-бироом. Наиме, он је протеран из Сарајева и дошао је у Београд с ореолом револуционара. Кад је српска полиција тражила од аустријског посланства податке о њему одговор је био да се ради о примерном грађанину. После илегалног преласка у Босну, одвојено од Принципа и Грабежа, Чабриновића је прихватио извесни „патриота“ Дакић кога су Аустријанци сматрали „најбољим шпијуном против Србије“ - наводи Мијалковски.

- Иако је од 1912. граница Србије и Аустроугарске ојачана са шест елитних чета „граничних ловаца“ с дозволом да убију, сви атентатори су дошли без икаквих проблема у Сарајево на Видовдан 1914. и распоредили се дуж трасе којом се кретао Фердинандов аутомобил. Надвојводу је Оскар Поћорек, поглавар БиХ и будући командант аустроугарске Балканске војске у Великом рату, дословно зауставио пред Принципом, тако да овај није могао да промаши - подсећа др Мијалковски.

Пушење последњих година поприма карактер својеврсне епидемије назване „кугом двадесетпрвог века“. Дуван пуши више од половине мушкараца на планети и око једна четвртина жена. Штетна навика пушења највише је заступљена у Европи, више него на свим другим континентима. Око 400.000 Американаца сваке године умре од болести које настају као последица пушења.

Пушење цигарета код нас је врло раширена појава. Без устезања пуши се, практично, свуда. Није ретка појава да се почиње пушити већ у основној школи. Велики број наставника такође пуши. Највише проблема и недоумица изазива чињеница да пуше и здравствени радници. Они који „знају“ шта човеку штети.

Пушење дувана је навика која, када се једном створи, пружа задовољство које произилази из духовне релаксације и повећане активности у различитим околностима. Међу младима је данас подједнак број пушача оба пола. Поуздани подаци говоре да 40 одсто омладине пуши.

Пушење, на жалост, доводи до бројних нежељених ефеката, а најважнији су: акутни и хронични бронхитис, рак бронхија, периферна болест артерија, чир на желуцу или дуоденуму, болести срца итд. Утврђено је да између трећине и половине пушача умире од болести повезаних са пушењем. Установљено је да ако особа од 25 година пуши 20 цигарета дневно, живи у просеку краће 4,6 година од непушача, а онај који пуши 40 цигарета дневно, живи 8,3 године краће од непушача.

На основу прорачуна очекиваног скраћења дужине живота пушача, процењено је да свака попушена цигарета скраћује век пушача за 5,5 минута.

Пушење и ризик

Дувански дим садржи око 4.000 различитих састојака. Састав дима зависи и од густине паковања, дужине цигарете, облика филтера и папира, као и температуре на којој сагорева дуван. Међу састојцима гасне фазе који доводе до нежељених ефеката су: угљен-моноксид, угљен-диоксид, азотни оксид, амонијак, испарљиви угљоводоник, алкохоли, спалдеци и кетони. Неки од набројаних састојака снажно коче покрете, а други доводе до надражаја дисајних путева.

Ризик од појаве болести због пушења није подједнак код свих пушача. Он зависи од интензитета навике пушача, те других присутних фактора ризика (гојазност, хипертензија и др.). Ризик од појаве различитих болести повећава се са повећањем „дозе“ којој је изложена особа која пуши. Са повећањем броја цигарета попушених дневно, дубином инхалирања и трајањем навике пушења ризик се повећава. Приближно половина смртних случајева приписана пушењу цигарета, настаје због кардиоваскуларних болести. Пушачи имају 29 пута већу шансу да оболе или умру од инфаркта миокарда. Тај ризик за појаву коронарне

Поводом светског дана борбе против пушења – 31. маја

ДИМ КОЈИ ЛАГАНО УБИЈА

Пушење доводи до бројних нежељених ефеката, јер дувански дим садржи око четири хиљаде различитих, пре свега, штетних састојака. Пушачи имају 10 пута већу шансу да добију рак бронхија од непушача. Воља је најважнији фактор који води престанку пушења

болести знатно је већи код млађих особа. Напрасна смрт, мождани удар и нестабилна ангина пекторис су чешћи код пушача него код непушача.

Пушачи имају десет пута већу шансу да добију рак бронхија од непушача, а ризик је пропорционалан броју попушених цигарета на дан. Отуда они који пуше две кутије цигарета дневно, имају 25 пута већу шансу од непушача да добију рак бронхија. Ризик је већи код пушача који дубље инхалирају дим или су почели пушити у млађој животной доби. Престанком пушења овај ризик се смањује, али код тешких пушача и након престанка пушења остаје доживотни ризик до три пута већи у односу на непушаче.

Престанак пушења

Најважнији фактор који води престанку пушења је воља пушача да остави цигарете. На одлуку о престанку пушења утичу: присутност неке болести, притисак брачног друга или деце, цене цигарета, страх од могућих нежељених ефеката пушења на властито здравље и здравље деце и страх да ће и деца пропушити.

Вероватније је да ће пушач прекинути да пуши ако постоји већи број разлога за прекид пушења.

Након престанка пушења долази до појаве следећих симптома: жеља за цигаретом, повећан апетит и иритабилност.

Лекари опште праксе и специјалисти различитих дисциплина могу пуно

да помогну онима који желе да оставе пушење. Прво мора да се оцени степен зависности. Психичку зависност од никотина је релативно лако установити. Симптоми физичке зависности биће редовно јачи код оних пушача који пуше прву дневну цигарету у првих пола сата након устајања. Такве особе спадају у групу пушача који су развили јаку зависност и код њих је потребан посебан третман приликом престанка пушења (жвакаће гуме које садрже никотин). Помоћ лекара се састоји од сталне пажње, подршке и охрабрења. Неуспех треба очекивати у прве две недеље након престанка пушења. Они који издрже три месеца без пушења шансе да престану пушати су велике. Грешку праве они лекари који препоручују пацијентима да промене врсту цигарета или да смање број попушених цигарета у току дана. Такве промене доводе до мењања типа инхалирања дуванског дима од стране пушача који настоји да дужином задржавања дима у плућима имитира концентрацију никотина.

И поред законских одредби код нас о забрани пушења на одређеним местима, свако упозорење пушачу да дувански дим штети и њему и особама око њега, ма колико добронамерно било, по правилу се сматра актом на лични интегритет и личну слободу.

Од десет предвиђених мера превентиве у Програму онколошке заштите Србије, прво место је дато борби против пушења.

мр Александар Симоновски

Уочи годишњица хуманитарних организација

ЧОВЕК ЧОВЕКУ ОД СРЦА

Међународна организација Црвеног крста и Црвеног полумесеца једна је од најмасовнијих хуманитарних, невладиних и неполитичких организација савременог света

Као случајни сведок патње великог броја аустријских, француских и италијанских војника у бици код места Солферино у Италији, 1895. године, Швајцарац Анри Динан покренуо је становништво тог подручја да укаже помоћ рањеним војницима. Био је то израз дубоких људских осећања и почетак покрета испуњеног љубављу према човеку. Слоган „Tutti fratelli“ („Сви смо браћа“) и данас живи у Црвеном крсту у целом свету.

Идеја о заштити болесних и рањених убрзо је добила широку подршку, па је већ 1863. године у Женеви одржана Међународна конференција представника 16 држава, која се сматра оснивачким конгресом Црвеног крста. Тада је прихваћен и знак организације – црвени крст на белом пољу. Исте године Анри Динан је основао и Међународни комитет црвеног крста (25 швајцарских грађана) који је требало да очува основне принципе Црвеног крста. Од националних друштава која су постепено настајала, 1919. године, формирана је Лига друштава Црвеног крста, са седиштем у Женеви. Лигом управља Генерална скупштина која се састаје сваке друге године.

Почеци на нашим просторима

Национална друштва Црвеног крста и Црвеног полумесеца, Међународни комитет и Лига друштава сачињавају светски хуманитарни покрет, који, својим активностима, настоји да спречи или макар олакша људску патњу, да штити живот и здравље и да обезбеди поштовање људског бића, нарочито у време оружаног сукоба и других ванредних стања, затим да спречава болести и унапређује здравље и социјалну заштиту и да код свих чланова развија осећај солидарности за све људе којима је потребна заштита и помоћ.

Под паролом да је човечанству неопходно више човечности, донета је конвенција 1864. године, којом је проглашена и неутралност санитетске службе, као и четири нове конвенције – тзв. Женевске конвенције од 12. 8. 1949. године и два допунска протокола 1977. године.

Прво друштво Црвеног крста на овим просторима основано је августа 1875. на Цетињу, као израз потребе да се помогне херцеговачким устаницима и њиховим породицама који су се дигли против турског зулума. Годину дана касније – 1876. Црвени крст је основан и у Србији. Његов идејни творца је тада млади доктор медицине Владан Ђорђевић. Он је једно од својих првих предавања на тему „Да помогнемо, браћо, правој сиротињи нашој“ одржао још 1872. године. Затим је 1876. предложио „да се у Србији оснује једна мрежа друштава и одбора да би у мирно доба спремили оно што треба рањеницима и болесницима у ратно доба“. У оснивању је могло друштво „Грађанска казина“ и ње-

Ових дана чланови Црвеног крста Србије веома су ангажовани на пружању помоћи од поплава угроженом становништву

гов агилни председник Ђорђе Симић, као и митрополит Михаило.

Већ првих месеци после оснивања, Црвени крст Србије нашао се пред озбиљним искушењима. У јуну 1876. Србија је ступила у рат са Турском. Иако још неспремно и без искуства, Друштво је пружио помоћ десетинама хиљада рањеника и болесника. Три године после оснивања, јуна 1879. године, постављени су темељи властите зграде Црвеног крста – Друштвеног дома у Београду у Симиној улици. Изградња је завршена 1880. касније је у дворишту дозидана четвороспратна зграда, у којој је била смештена и школа за медицинске сестре. Српски Црвени крст имао је веома значајну улогу у ослободилачким ратовима 1876, 1877, 1912-1913, 1914-1918. године. Српско друштво Црвеног крста је 22. августа 1919. године приступило Лиги друштава Црвеног крста, када је она окупљала 63 национална друштва. После Првог светског рата, 1921. године од свих тих друштава створена је јединствена организација – Друштво Црвеног крста Југославије.

Тамо где је помоћ најпотребнија

Своју активност Црвени крст Србије је наставио и у време Другог светског рата.

Српско друштво Црвеног крста помагало је од априла 1941. избеглицима из Босне и Војводине, из дела Србије под бугарском окупацијом и са Косова и Метохије. Југословенски Црвени крст после Другог светског рата обновљен је маја 1944. као масовна друштвена организација. Прва главна годишња скупштина обновљеног Југословенског Црвеног крста одржана је 15. и 16. децембра 1946. године. Када је од 1915. до 1918. био и роб и изгнаник, и касније у току НОР-а, српски Црвени крст је био и остао доследан човекољубљу и одредбама Женевске конвенције.

Светској јавности је познато да је југословенска организација Црвеног крста била једна од најактивнијих у свету. Поред осталог, биће запамћена и као покретач балканске сарадње 1972. у чијим је оквирима успостављена сарадња у области елементарних непогода, заштити човекове околине и међународног хуманитарног права. На иницијативу Југославије 1980. започета је и медитеранска сарадња. Први скуп одржан је у Будви. Поводом стогодишњице постојања, Црвени крст Југославије организовао је у Београду 1975. Прву светску конференцију о миру. Уз учешће 120 делегата из 81 земље света усвојен је Програм акција који је обухватио најзначајније смернице о томе како Црвени крст може, у већој мери, да постане фактор мира у свету.

Последњих година у сабирним акцијама за потребе избеглих лица са простора Хрватске, Босне и Херцеговине и Косова обезбеђено је око сто милиона динара, 12.000-13.000 кг нове одеће, десет хиљада пари нове обуће, више од 200 тона старе одеће, више од 500 тона хране, ... Служба тражења покренула је поступак тражења за више хиљада лица. После разбијања СФРЈ, Црвени крст Србије је рад прилагодио новонасталој ситуацији. У том периоду се претежно ангажовао на социјалном пољу, како би ублажио последице грађанског рата (брига о хиљадама ратне сирочади, о инвалидима и друго).

Припадници Црвеног Крста Србије тренутно су закупљени пружању помоћи поплављеном становништву.

Значајне су и друге активности усмерене против наркоманије, алкохолизма, туберкулозе, затим сабирне акције, курсеви прве помоћи и други облици оспособљавања.

мр Александар Симоновски

Европска унија (ЕУ) је наддржавна заједница коју чини већина европских земаља интегрисаних у организацију, ради заједничког деловања по питањима економског, политичког, безбедносног и одбрамбеног карактера. Она потиче од Европске заједнице (ЕЗ) основане Римским уговором 1957. године, а као наддржавна организација основана је у Мастрихту 1992. године, потписивањем Уговора о Европској унији који је, након завршетка ратификације, ступио на снагу 1993. године. Европска унија захвата око 4,3 милиона квадратних километара површине, на којој се ствара око једна четвртина светског бруто националног дохотка и живи око 500 милиона становника.

Од свог настанка па до данашњих дана ЕУ се развијала и расла од почетних шест чланица унутар којих је омогућено слободно кретање људи, роба, услуга и капитала.

Европска Унија представља делимично остварење старе идеје о уједињењу европских народа стварањем неке врсте федералне уније, односно модела Сједињене европске државе. Међусобни сукоби и ратови на тлу Европе са кобним људским и привредно-материјалним последицама, нарочито по завршетку Другог светског рата, оснажили су идеју и убрзали стварање наднационалне организације из политичких и економских разлога.

Међутим, намеће се утисак да концепт стварања ЕУ садржи намеру обуздавања ратоборних амбиција Немачке испољених током историје, која је и услоним нацизма и довела до Другог светског рата. Стога се може рећи да је кључну улогу у свему томе имало стварање партнерских односа између три најбројније и економски најјаче државе – Француске, Велике Британије и Немачке, која и данас има водећу улогу у Европској унији.

Прилагођавање глобалним променама

Европска унија представља јединствени ентитет са успостављеном организационом структуром и основним заједничким институцијама, на које су државе чланице обавезне да пренесу део својих надлежности, како би се одлуке о одређеним питањима од заједничког интереса доносили на демократски начин у оквиру целе Уније.

Европска унија функционише на основу заједничке политике по разним областима друштвених делатности, и заједнички донетим нормативно-правним документима, усаглашеним критеријумима, утврђеним стандардима и процедурама од покретања поступка пријема до „уживања“ статуса чланица Уније.

Од почетне идеје стварања заједнице са циљем економског напретка и политичко-социјалне сарадње, јачање демократије и људских права, тежиште и обим делатности Европске уније се проширује и прилагођава глобалним геополитичким променама у региону и окружењу.

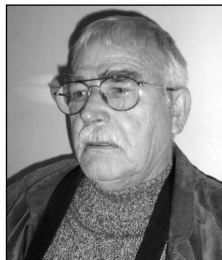
Дакле, од заједничке економске, монетарне и социјалне политике, преко заједничке војне и безбедносне политике, деловање ЕУ постаје видљивије на пољу јачања међународне безбедности и сарадње и заједничке одбрамбене политике.

Европска унија пандан Сједињеним Америчким Државама

ФЕДЕРАЦИЈА ПО СИСТЕМУ „БРАТСТВО И ЈЕДИНСТВО“

Европска унија као представник уједињене старе Европе функционише преко НАТО-а који је њен кохезиони фактор, све док постоји као војна алијанса против Русије

ПИШЕ:
генерал-пуковник
у пензији
**Јеврем М.
Цокић**

Наиме, распад СССР и Варшавског уговора значајно је утицао на јачање унутрашње безбедности и сарадње чланица Уније и допринео повећању њене улоге у области регионалне и европске безбедности.

С обзиром на чињеницу да је свака од 21 чланице Европске уније истовремено и чланица НАТО пакта, било је неопходно јасније дефинисање, не баш увек хармоничних, односа са НАТО-ом око утврђивања заједничке одбрамбене политике и заједничких активности чланица у областима сузбијања организованог криминала и тероризма, као и усаглашавања ставова око спољно-политичких питања. Земље чланице су у оквиру заједничке спољне и безбедносне политике почеле заједнички да делују у оквиру заштите основних принципа интегритета Уније, јачање међународне безбедности и сарадње.

Догађања у источном делу Европе омогућила су проширивање сарадње ЕУ са источноевропским земљама и даљем ширењу Европске заједнице, придруживањем Унији бивших социјалистичких држава. Процес интеграције од добровољног подношења пријаве, преко стицања статуса кандидата до коначног пријема у чланство ЕУ на основу консензусом донете одлуке Европског савета, број се од 15 чланица 1995. године попео на 27 чланицу у 2007. години, а Хрватска је постала 28. члан 2013. године. Од 2004. до 2007. године, девет држава бившег СССР и једна СФРЈ, званично су постале чланице Европске уније.

ЕУ није „кућа спаса“

Будуће чланице ЕУ морају да испуњавају одређене услове, критеријуме и стандарде: да су државе стабилне демократије; да по-

штују људска права и владавину закона; да су дефинисана и да се поштују права и заштита националних мањина; да имају развијену и активну тржишну економију; да усвоје и спровode заједничка правила, стандарде, одлуке и политику Европске уније, садржану у њеним законима, који су стављени изнад закона држава чланица.

Испуњавањем ових закона свакако је корисно и доприноси унутрашњем државном и друштвеном уређењу, али и ефикаснијем и функционалнијем деловању сваке државе чланице понаособ и Уније као целине.

Европска унија није социјална институција, већ економско-монетарна интересна заједница са заједничком валутом – евро и заједничким тржиштем, укинутим царинама на индустријску робу унутар Уније, и заједничким царинским тарифама за увоз робе из земаља ван Уније. У 17 држава чланица евро представља основно платежно средство и чини еврозону, чија се стабилност обезбеђује одржавањем што ниже стопе инфлације, што нижим буџетским дефицитом и дугорочном каматном стопом.

Европску унију као институционално и функционално недовољно развијену наддржавну заједницу треба схватити само као могућност за лакше превазилажење одређених унутрашњих економских и спољно-политичких потешкоћа, али не и као „кућу спаса“, која само даје, а за узврат, осим подршке и послушности, ништа не тражи?

Европску унију не треба схватити и односити се према њој као према институцији за збрињавање привредно-економски и политичко-социјалне погрешне земље, нити чланство у њој као период економско-социјалне рехабилитације, већ напротив. Њена снага и моћ управо зависи од снаге и моћи чланица и висине њиховог, пре свега, финансијског улагања, како би се могла реализовати и функција финансијске помоћи у периодима кризе.

Наиме, конкретним доприносом јачању снаге и моћи, угледу и утицају Европске уније на збивања у региону, држава чланица сама се позиционира на листи чланица и одређује однос Уније према њој. Наравно, све то кошта и захтева много издвајања из државног буџета, почев од учлачења па до редовних исплата припадљивости великог административног апарата државе члани-

ца, ангажованих на пословима у Унији.

Прихватање постављених услова и испуњавање обавеза и задатака од стране заинтересоване земље схваћено као предност при разматрању захтева за пријем, подразумева и сагласност будуће чланице о преношењу дела својих надлежности на институције Европске уније. Међутим, то је изузетно значајно уставно питање које дубоко задира у суверенитет једне државе, а које се у пракси своди и третира као питање административно-техничког карактера!

Кршење највиших правних аката

Дакле, преношење државних надлежности, односно уступање суверенитета било коме и ради било чега на органе, институције и страна тела ван устава, представља противправни акт и директно кршење устава своје земље. Стога прихватање ове наизглед наивне „замке“ и интеграције у Европску унију ради „сарадње од заједничке користи“, управо значи обавезно поступање по одлукама већине, коју обично доноси већина најјачих консензусом.

С обзиром на глобалну територијалну, идеолошко-политичку и заједничку безбедносно-одбрамбену политику земаља Запада, Европска унија све више поприма војно-политичку димензију и амбиције моћнијег и утицајног политичког фактора на европском простору и ближе окружењу, у спрези са НАТО-ом и САД ради остваривања заједничких интереса.

Управо ти заједнички интереси братије са Запада - Европске уније вербално и стилски упакованих нормативно-правних принципа и начела демократије, људске правде и слободе држава и народа, међусобног уважавања и поштовања суверенитета, сарадње и напретка, ради мира и благостања, Европску унију чини маркетиншки прихватљивом надржавном заједницом, али која у практичном деловању себе приказује у савим супротном смислу!

Наиме, улога, циљ и начин деловања Европске заједнице (ЕУ) у случају решавања Југословенске кризе 90-тих година, где се у садејству са САД, НАТО и КЕБС (ОЕБС) показала активним саучесником у разарању и изолацији СФРЈ - СРЈ, која није била чланица ЕЗ, при томе газећи не само своје основе на којима почива, већ устав државе и Повељу Уједињених нација.

Из овога се може извући основани закључак да ЕУ као представник уједињене старе Европе у ствари функциониса преко НАТО-а који је њен кохезиони фактор, све док постоји као војна алијанса против Русије.

Нови ризици и претње

Европска унија је у суштини успела само у војном уједињењу Европе. Но, да би Европа постала основа нове демократије у свету,

У свету се све врти око новца

мора се ослободити Америчког туторства и градити међународне односе, политичке и економске сарадње, поред осталог и ради опстанка сопственог модела организовања. Њен привредно-економски савез свакако је природнији са земљама на истоку ка Евроазијској економској унији, утолико пре што Русија нема никакве агресивне војно-политичке амбиције према Европи.

Наиме, Евроазијска економска унија је пројекат створен потписивањем Декларације 2011. године између Русије, Казахстана и Белорусије који предвиђа изградњу савеза бивших совјетских држава у наредних три до четири године, са јединственим политичким, економским, војним, царинским и културним простором.

Стога однос према Европској унији треба формирати не само у односу на слику њене јавно прокламоване, наводно добронамерне политике, иначе оптужене демагогијом и фразима већ отргнуте и компромитоване политике Запада, већ према суштински деструктивном и практичном испољеном карактеру њене политике, пред којом се не смеју затварати очи и стављати у функцију такве политике Уније ни по коју цену.

Иако је завршетком Хладног рата ризик сукоба глобалних размера знатно умањен, свет је и даље суочен са традиционалним, али и новим изазовима, ризицима и претњама безбедности на глобалном, регионалном и локалном нивоу, као последица насталих промена на међународном плану.

Распад Совјетског Савеза и догађања на европском простору, посебно на Балканском делу Европе везана за Југославију, покренула су размишљања о могућим променама и регруписању снага, актуелизирала питања безбедности и наметнула потребу њеног јачања.

То се пре свега односи на промену стања, позиције и улогу САД и НАТО-а у насталим околностима, на којима је почивала безбедносна одбрамбена политика Европске уније. Страх од повлачења и евентуалног (мало вероватног) распуштања НАТО-а и готово сигурне промене тежишта ангажовања НАТО-а, свакако је битно допринело јачању Заједничке безбедносне и одбрамбене политике (ЗБОП) Европске уније.

Из догађања у бившој СФРЈ почетком 90-тих година прошлог века којима су ЕУ, међународне организације и институције и међународни форуми својим противправним одлукама и поступцима, допринели расламсавању ратних сукоба, и неуспелом посредничком улогом исказали потпуну немоћ у решавању југокризе, Европска унија је, у ствари, профитирала извученим поукама и стеченим искуством.

Осим што је као војни (преко НАТО-а) и политички саучесник постигла циљ - разбијање СФРЈ и потчињавање новонасталих државица, ЕУ је тражила и пронашла пут и начин јачања сопствене безбедносне и одбрамбене политике и политичког утицаја и војног ангажовања ван територијалне надлежности, како би се тиме промовисала и постала незаобилазни субјект у креирању међународних односа безбедности и сарадње.

Развој војних и цивилних капацитета

Стабилност појединих земаља и региона може бити угрожена сукобима локалног и регионалног значаја изазваних етничким и верским екстремизмом, тероризмом и организованим криминалом, пролиферацијом оружја за масовно уништавање и другим природним непогодама, па самим тим и глобалну безбедност европског континента.

Европска унија настоји да делује тако заједничком спољном и безбедносном политиком сачува мир и ојача безбедносни идентитет, подигне ниво сопствене и међународне безбедности, увећа своју улогу у међународним односима и постане утицајни фактор. Циљеви заједничке спољне безбедносне политике су: развијање и консолидација демократије и владавине права, поштовање људских права и слобода, очување интереса и независности Уније, јачање безбедности Уније и њених чланица, очување мира и међународне безбедности у складу са Повељом Уједињених нација и Хелсиншким актом.

Агресија НАТО-а на Савезну Републику Југославију, односно Србију 1999. године, и каснија дешавања на територији Косова и Метохије, дефинитивно су утицала на сазревање одлуке о доношењу стратегије заједничке безбедносно одбрамбене политике (ЗБОП), која Европској унији омогућава самостално деловање и ангажовање војних и цивилних капацитета у циљу спречавања конфликта и управљања кризама, не само на територији Уније, већ и изван Европе, што је коначно и озваничено 2009. године ступањем на снагу Лисабонског уговора из 2007. године.

Стратешки циљ Европске уније је да развојем војних и цивилних капацитета и способности створи могућности сопственог владања својом безбедношћу и могућности спречавања међународних сукоба и управљања кризама властитим снагама.

Лисабонским уговором утврђен је начин формирања војних и цивилних структура, успостављена методологија и инструментариј деловања, извршене измене и доградња обавеза чланица и одговарајућа институционална организација формирањем органа и тела ради ефикаснијег спровођења Заједничке безбедносно одбрамбене политике (ЗБОП).

У томе циљу проширени су ранији дефинисани циљеви и задаци европске безбедносне и одбрамбене политике Европске уније, увођењем мировне и здружене мисије разоружавања и постконфликтној стабилизацији, наметању мира, међусобној одбрани и помоћи трећим државама у борби против тероризма.

КАКО ДО КЊИГЕ

Најновију књигу „Од Београда до Брисела“ Јеврема М. Цокића, чије делове објављујемо у „Војном ветерану“, можете наручити путем телефона: 011/2647-993 I 064/9369-840.

Живот режира драме и ствара хероје

ХВАЛА ТИ, ТОДОРЕ!

Спасиоци Горске службе спасавања Србије, као и припадници свих осталих служби ангажованих на спасавању угрожених људских живота, од првог дана су на терену. Непрекидно, без сна, хране и воде, сви они улажу последњи атом снаге како би помогли унесрећеном становништву.

Када све недаће прођу, остаће много неиспричаних прича ових храбрих момака. Ипак, имамо срећу да неке од њих чујемо и сачувамо:

„Тресу ми се руке од адреналина и брзо тражим по ранцу да ли сам понео све ствари које ће ми бити од користи и помоћи. Већ видим да сам неке веома важне заборавио, а како и не бих, када сам за 13 минута од позива на акцију био у возу „спакован“. Тренутно је око 7:00, и петак је. Путујем и размишљам да ли је тамо заиста толико лоше док ме други људи овако погубљеног, испрсканог од трчања по барама и са чизмама у рукама узбуђено гледају.

СТИЖЕМО КОД СУДА У ОБРЕНОВЦУ ОКО 9:30 и спремамо чамац, износимо опрему, киша почиње да пада. Ватрогасци и полицајци се окупиле око нас, видимо им по очима и разговору да они ништа још не могу да ураде јер је вода увелико поплавила ниже делове града. Немају чамце а пријављују за помоћ је све више из минута у минут. Суд је тренутно највиша тачка на којој је сигурно, и по њиховим речима овде вода не може и неће доћи. У чамац улази наш шеф Орган, Деда и ја, а Млађа чека код аутомобила са остатком техничке опреме и сувом пресвлаком. Чамац је упловио у улицу која је до скоро била проходна за аутомобиле и људство, сада то већ више није могуће. Све је тако мирно, тихо, упловљавамо у непознати крај и имамо информација за свега неколико адреса које ћемо сада да тражимо, то нам је приоритет.

Људи нас питају, а ми немамо одговора

Станица све слабије ради, те смо свесни да ћемо ускоро бити одсечени од света, а тако је и било убрзо. Вадимо један пар старијих, једну, другу, трећу породицу, више и не бројимо. Људи са околних кућа и кровова се деру, неки и псују, сви би да их одвеземо на суво и сигурно али то тренутно није могуће. Један наш чамац (чамац ГСС-а) и чамац још једних добровољаца-мештана смо оперативни и дајемо све од себе. Оба чамца су на весла што значи да све то тече веома споро. Питају нас људи са врхова кућа где су остале службе а не знају да се и ми то такође питамо, те немамо одговор на та питања, хаос је свуда.

Суд, „највиша“ тачка са које смо кренули, је већ после сат времена поплављен. Возило са остатком суве опреме, техничком опремом и нашим четвртим чланом Млађом је одсечено од нас и више немамо информације о њему.

Вршимо тријажу (одабир кога ћемо прво евакуисати) и схватамо да смо у великом проблему. Идемо по позиву по дете од

две године и по његове родитеље а успут наилазимо на жену у шоку којој је позлило-њени укућани се деру и прете јер нас убеђују да она мора прва, са друге стране двоје старијих само што вода није потопила. Агонија траје, мокри смо већ пет сати, ништа на нама није суво. Мозак ради 300 на сат јер чамац може да прими само троје евакуисаних (плус нас двоје који пружамо помоћ и весламо). Радимо како морамо, са другим чамцем смо у контакту визуелно и вербално и успевамо да евакуишемо све што је у нашој могућности, тако и претходна три случаја. Остајемо у чамацу само Деда и ја, Орган је морао да среди станицу.

Пијемо кишницу, понекад од брзак реке и по који гутљај прљаве воде помешане са хемикалијама и канализацијом. Одвратан укус али размишљање о тој глупости траје непуних пар секунди. Велика већина кућа је „заштићена“ оградама са шиљцима које је вода прелила свега неколико центиметара те се шиљци не могу видети.

Слушамо људе са кућа где нема шиљака, где је капија, како да је отворимо и да приђемо кућама по људе. Ако се пробуди гумени чамац шта онда, ко ће по нас спасиоце доћи када ни по људе нико не долази, шта после?!

Свакој капији прилазимо полако, рукама ураћамо и опипавамо где су шиљци, жица, колико је капија испод нивоа воде, памтимо пут којим ћемо се вратити.

Убрзо крећемо и по породицу која је на првом спрату куће са поткровљем и спремамо се за прилазак по мајку и дете од пет месеци. Гледамо кућу, објашњавамо људима да су на сигурном (као и осталим породицама) јер су високо и да вода неће ускоро на ту висину (нисмо ни знали да ће за само неколико сати од тога вода пре-

плавити и други спрат у области на којој смо дејствовали), да само неопходно понесу и за сада само људство евакуишемо, односно мајку и дете као приоритете. По њиховом навођењу са терасе прилазимо капији коју не видимо, опипавамо веслом где је капија и полако кочимо.

Осмех малог анђела

Рукама сам заронио, пипам шиљке. Одгурјем се са све чамцем и стижем до покретног дела капије, опипавам браву, све сам ниже скоро да зароним и главом.

Не вреди, дрмам капију, не отвара се. Идем ниже, и ниже, стижем до куке доњег дела капије, некако је померам и капија се отвара. Вриштим од среће на глас, због тога што сам отворио капију у води дубокој око два метра, због тога што можемо „без“ брига да приђемо људима и да им помогнемо...

Гледам Деду иза мене, смешка се, срећан је и он то се види а ја то врло добро знам. Улазимо у „двориште“ а један из породице ће: „Ту је љуљашка која се не види, пазите на шипке, овде је чесма и стуб, пробајте да заобиђете“. Испод чамца скрипи, још увек је лаган јер нас је само двојица. Хладан зној ме облива већ по ко зна који пут данас. Молим Бога да све буде добро када се чамац додатно оптерети са женом и дететом, њиховим стварима.

Прилазимо прозору кроз које нам прво дају дете у корпи, а ја га стављам међу ноге и чврсто прибијам уз себе. Померам пешкир да погледам и имам шта да видим.

Осмех малог анђела мени упућен. Звук око мене нестаје, ништа не чујем. Не могу да дођем себи, желим да га пољубим у ногу али шлем удара у „кров“ корпе у којој дете лежи. Киша капље са шлема по пешкирићу са којим је покривен а ја бих што дужи да га гледам.

„Мајко, како је име овом малом човеку?“, упитах је.

Она ће на то: „Тодор, Тодор му је име“.

Смешкам се и ја и мислим у себи: Хвала ти, Тодоре, што си ми улепшао овај тмуран дан, захваљујем му се од свег срца, а знам да и он тако мисли. Ако је све ово ружан сан, ти си Тодоре његов најлепши део.

Хвала ти, Тодоре.

Аутор: **Стеван Месаровић**, спасавац Горске службе спасавања Србије

Припадници Горске службе спасавања у поплављеном подручју

Поново нас изненађују елементарне непогоде

КАКО НАМ СЕ ДОГОДИО
„ПОТОП“

Боримо се против пирата у Индијском океану и против терориста у Малију, а овде нам људи чекају спас на крововима својих кућа

ПИШЕ :
МИРОСЛАВ
ЛАЗАНСКИ

Док је око њега текла бујица подивља-
ле воде један је директно угрожени
грађанин Србије, онако резигнирано
за телевизију констатовао: „Важно је да
смо спасили животе наших породица и
комшија, материјална штета јесте велика,
али штету ћемо поправљати после рата“.
Можда му се омакло, можда је грађанин
несвесно упоредио ову поплаву са ратом,
али је очито погодио суштину проблема.
Наиме, Србија из године у годину не-
спремно дочекује рат са елементарним
непогодама. Не говорим о земљотресима,
већ о пожарима и поплавама.

Стално смо изненађени. Докле више?

Да ли се знају токови, односно корита
наших река и речица? Претпостављам да
се знају, јер то нису речна корита на Јупи-
теру. Постоји ли на државном и локалном
нивоу икакав дугорочни, или средњорочни
план уређења тих корита, или водотокова,
уређења тако да не би дошло до излива-
ња и катастрофе? Ако постоји, зашто тај
план није и приоритет у буџету? Ако нема-
мо планова, зашто их немамо и ко је за то
крив? Има ли Србија уопште неку страте-
гију за суочавање са потенцијалним еле-
ментарним непогодама? Или све сводимо
на камионе и вреће са песком? Може ли
се општинама наредити да уреде своје во-
дотокове тако да не буде овога чега смо
сада сведоци? Или је у све нас ушао ко-
ров политике? Јер у древна времена по-
литика је била вештина која је омогућава-
ла људима да живе у слободи, данас би
ваљда требала да буде вештина да људи
не живе на крову чекајући хеликоптер да
их спасе од бујице.

Или сада треба да користимо речи као
што су „демонски“ и „тајне силе природе“.
Па већина наших писаних медија на првим
страницама има огроман наслов: „Потоп“.
Ваљда библијски, Бог нас кажњава? Апо-
калипса? А није нуклеарна. Јесмо ли жр-
тва, или кривац? А нисмо били на песми
„Евровизије“, нисмо ни гласали...

Или проживљавамо Јонесково позори-
ште на водени начин? Његова прва драма
била је „Ђелава певачица“ и одувек је код
људи изазивала смех...

Мени је ових дана смешно када чујем
апеле власти да сви грађани који имају гу-
мене чамце те исте предају штабовима

цивилне заштите ради помоћи угроженом
становништву. Није ваљда да цивилна за-
штита нема довољан број гумених чамца?
Где су нестали?

Скоро сви су нам политичари ових да-
на, осим председника, без кишобрана, по-
кислих глава и у јакнама са којих се цеди
вода. Јонеско би рекао: „Све пропада, ко-
је ли радости!“

Хоћемо ли уопште извући неке поуке из
ове несреће? Опет је држава оперативна
морала да се ослони на војску, политичка
власт још је једном показала оперативну
зависност од војске. И сада се показала
сва промашеност свих досадашњих тако
гламурозно слављених реформи Војске
Србије. Смањили смо бројно стање војске,
да је она бројчано јача изашла би у вели-
ком броју на насипе и рат са воденом сти-
хијом био би несумњиво лакши. Инжење-
рију смо као род копнене војске свели на
минимум, сада тражимо на телевизији да
видим војне рокопаче и тешку инжење-
ријску технику и нешто не могу да угледам
те призоје. Где су нам инжењеријски лан-
сири мостови, где су нам понтонски, а где
„бејли“ мостови да одмах премостимо те-
рене тамо где се то одмах може?

Зашто су нам камиони-цистерне за воду
толико стари? Зашто немамо адекватне
јединице инжењерије за овакве ситуаци-
је? Ко је крив што су својевремено послу-
шана наређења из иностранства како пре-
уредити војску? Па сада имамо тактичке
радионице и компјутерске симулације са
НАТО снагама како се борити против по-
буњеника у држави Икс, а овамо не може-
мо да обуздамо ни обичну поплаву. Бори-
мо се против пирата у Индијском океану и
против терориста у Малију, а овде нам љу-
ди чекају спас на крововима својих кућа.

Посебна је прича набавка нових хели-
коптера, ово што сада лети је недовољан
број и то се и сада показало. Руси су нам
још пре две године понудили да купимо
хеликоптере Ми-171 под врло повољним
условима, али творци и планери нашег бу-
џета уопште немају одређену своту у бу-
џету за враћање тог кредита. Вероватно
се Руси питају ко је овде озбиљан, а ко ни-
је.

Народ цени своју војску по ономе што
она чини за народ, народ добро зна да би
она учинила и више, али да нема сред-
ства. Зашто нема средства, то је питање
за политичаре. Влада Србије је затражи-
ла помоћ од Русије, ЕУ и Словеније. Из
Русије и Словеније већ су стигле екипе. Да
видимо шта ће да пошаље ЕУ као помоћ.
Или ће нам помоћ послати НАТО? Зашто
да не. Ево им прилика да окажу грехове.

На крају, можемо ли веровати икоме да
се ова ситуација неће поновити идуће го-
дине?

Извор: Политика

Дирљиво писмо

НОВАЧЕ,
У ТВОЈУ ЧАСТ
ЋУ УВЕК ПОДИЋИ
ТРИ ПРСТА!

Лекар из Тузле, Андан
Бурина упутио је нашем
тенисеру Новаку Ђоковићу
отворено писмо које
преносимо у целости

Драги Новак, кроз историју дешава-
ле су се катаклизме и катастрофе.
Нестајали су континенти, нестаја-
ли су народи... Нажалост, на овим про-
сторима нам се недавно десила нова.
Незапамћене поплаве у Босни и Хер-
цеговини, Србији и Хрватској однеле
су многе животе, однеле тешко стече-
не куће и домове, а донеле бол и тугу.

Као што увек бива, прво су комшије
почеле међусобно да се помажу. Свет
је у почетку на кашичицу добијао ин-
формације, а онда си ти тај свет узбур-
као. Из електронских и писаних медија
слао си искрену подршку свима којима
је била потребна. И не само то, кроз
одрицање новчане награде за освоје-
ни Рим у корист поплавлених, само си
додатно показао ко си ти заиста. По-
сле тебе, почели су неки спортисти да
се слично понашају, али начин како си
ти сам то урадио је да се не заборави.

Можда су ми сметала три твоја по-
дигнута прста након твојих победа, јер
су ме подсећала на подигнута три пр-
ста неких других, брадатих, прљавих
који су славили силовања и убијања ту
око мене. Међутим, три прста твоје
наслеђе и твој симбол, а због свог ста-
ва, ничим натераног, и без задње на-
мере исказаног на најхуманији начин
достојан човека, потрудићу се да те
било где гледам уживо и тамо, заједно
с тобом, након твоје победе, и сам по-
дигнем три прста теби у част. Браво,
Новак Ђоковић!

С поштовањем Аднан Бурина“.

Русија пре четрнаест година

КУПОВАЊЕ ВРЕМЕНА ЗА ОДЛУЧНО ЊЕТ

Ништа није сада као пре четрнаест година. Садашње понашање Русије показује да је „нови светски поредак“, упркос тврдњама мондијалиста, неостварени и неостварљиви сан Запада. Сада је свима јасно шта значи истина да се Кина налази иза Русије и што заједно са све моћнијом Индијом чува Русији леђа. Све је јасније коју улогу су одиграли Срби у супротстављању злу силом, колика год она била.

ПИШЕ:

Проф. др
СВЕТОЗАР
РАДИШИЋ

Познато је да Запад намерава да на Балкану заустави и продор исламског фундаментализма ка западу. Наиме, пре посетања и окупације Косова и Метохије (КиМ) америчка „линија истурене одбране“, на којој се контролише чувена „Зетра“, досезала је с прекидом баш на КиМ-у, до Сарајева, а сада је тзв. зелена трансверзала под потпуном контролом њујорских наднационалиста. Турску администрацију користе као пса који режи и прети да уједе, а узде су у Стразбуру, јер Турска моли да је приме у Европу.

Тако Сједињене Државе, које према Томасу Молнару „нису ни држава, ни религија, ни историјска величина, већ случај друштва изолованог од планете“, остварују сан да и другима наметну своју (не)културу, а већ је многим на свету јасно да њихово нестрпљење, брзина, бука, кич, извитопереност, безбожност, лакомисленост, успех, похлепа за новцем, итд, производе опасно медиокритетство. Заслепљеност самољубивошћу и самозадовољством спречава Американце да схвате да су опасни за свет, јер су створили, гаје и шире мноштво проблема као што су: дрога, феминизам, порнографија, употреба дувана, хомосексуализам, сатанизам у сектама итд. Затим што су измислили лекове за све наведено, али лекове који одржавају „проблеме“, и омогућавају тражење других лекова ради „прогреса“ и због неговања похлепе за новцем.

Опасни домаћи проблеми

Нажалост, до 2000. године приближили су се трилатералци посрнутој Русији до самих њених граница. Што је најгоре, Русији мање него икад свесној своје (не)моћи и предстојећих опасности. Вероватно је близу истини тврдња да је падом космичког брода „Марс-96“ у Тихи океан срушен последњи симбол Русије као супердржаве. Тог момента пропало је и десет година истраживачког напора неколико хиљада елитних научника. Свемирски удес је подсетио на све што се догађало током и након разбијања и распада Совјетског Савеза. Више никоме није било чудно што је у Америку емигрирало око 8.000 научника из Русије и што се штета од „бекства мозгова“ процењивала на око 50-60 милијарди долара.

О пропадању Русије до 2000. године кажују и објављени подаци да се њен национални бруто производ смањило за само неколико година скоро за 30 одсто, односно за више од 220 милијарди долара, и да је више од трећине Руса живело на ивици беде, јер су зарађивали мање од 39 долара месечно. Распон између десет одсто богатих и десет одсто најсиромашнијих је тада био 27 према један. Сасвим је природно што је у таквим условима на лицитацији продат пакет од 25 процената акција руског „Свјазинвеста“ за само 1,875 млрд. долара непознатој кипарској компанији „Mustkom Ltd“, иза које, према подацима Руске службе безбедности, стојао у многим земљама непожељни Џорџ Сорос, финансијски подржаван од још препознатих мондијалистичких моћника.

Више готово нико не сумња да је тадашња руска (не)моћ била последица изгубљеног „хладног рата“. Америкаци, који ништа не препуштају случају, приликом стварања услова за даљу доминацију у свету, ужурбаном су експлоатисали победу, нестанак биполарног света и створену економ-

ско-политичку. Стога је било нормално што се у Русији за време Јељцина расправљало о: актуелној антиправославној кампањи за покрштавање Руса, изгубљеној информационој независности, проценту Јевреја који заузимају руководећа места у водећим руским јавним гласилима, повратку комуниста у органе власти, кризи у војној индустрији, државној мафији, наглом повећању стопе криминала (1993. године извршено је у Русији 29.000 убиства, а та цифра повећавала се из године у годину), затим о враћању православној религији и древним обичајима, и сл.

Колапс и/или разбијање СССР

Општу државну конфузију повећали су: распуштање КГБ-а, рат у Чеченији, кримски, грузијски и јакутски проблем, велики број избеглица (више од 2,7 милиона) из бивших република СССР, повремено окупљене стотине хиљада демонстраната на улицама Москве, протести радника који су преплављивали земљу (на улице је једном приликом изашло више од 15 милиона људи), разне секте, фондације и агенције увезене са Запада, појава заједничких америко-руских информационих институција, и сл.

Можда се права слика руског стања пре четрнаест година може назрети на основу критике коју је лидер руских комуниста Геннадј Зјуганов упутио руским властима осуђујући: офанзиву снага непријатељски настројених према Русији, уништавање економских основа државне својине и националне безбедности, државности, духовности и независности Русије, као и неутралисање војне моћи „финансијским гушењем“. Међутим, исто тако није спорно да је московска администрација и тада покушавала да стабилизује стање, реформама условљеним са запада. Занимљиво је, и парадоксално, колико је Запад дневно био присутан у Русији, која је требало коначно „да дође себи“, по узусима бившег искреног и доследног непријатеља.

Највећа сличност између руске и српске (не)моћи је у истини да је постојеће стање

последица не само распада СССР и СФРЈ, већ, пре свега, њиховог организованог разбијања у којем је учествовао Запад предвођен Сједињеним Америчким Државама и Немачком. Сличност је и у томе што у обе средине постоје људи који заговарају амерички став да су обе државе (СССР и СФРЈ) једноставно доживеле колапс, због својих слабости и неспособности, без утицаја са стране. Чак је Запад учинио све да се распади не догоде!

Амерички став је тачан само за оне који нису били сведоци догађаја од доласка Михаила Горбачова на чело Совјетског Савеза и његове чувене глобалистичке, вавилонске „перестројке“. Наиме, многим се још увек чини да су почетком децембра 1991. године прозападном оријентисани председници Русије, Украјине и Белорусије прогласили сувереност својих држава без знања Михаила Горбачова. Био је то, како још увек тврди тада популарни „Горби“, други пуч у року од шест месеци и дефинитиван крах највеће земље социјализма. (Претходни неуспели пуч догодио се 1. августа исте године, а занимљиво је да је после њега Борис Јељцин добио 7,5 милијарди долара финансијске помоћи, која је обећана Горбачову на самиту седам најразвијенијих земаља света одржаном јула месеца 1991, у Лондону). Затим се у надмудривању и надметању Михаила Горбачова и Бориса Јељцина родила, те 1991. године, нејака „нова Русија“, која, како је то с поносом рекао пулен америчког председника Борис Јељцин, у Вашингтону 26. септембра 1994, „никоме не прети...“ Занимљиво је, да је председник Русије само два месеца после априлског референдума (4. јули 1993), на којем је поново изабран под невиђеним притиском Запада, изјавио грчком недељнику „То вима“: „Многи говоре да смо се продали Западу... То је погрешно, уосталом, од милијарди које су нам обећане нисмо примили готово ништа“. Немогуће је да није знао да неће добити ништа.

Јељцин редовно извештавао Американце

Вероватно се највећа победа Запада над Русијом већ догодила. Било је то у време кулминације руске кризе, 21. септембра 1993, када Борис Јељцин распустио парламент, а Парламент сменио Јељцина. Тада је Председник Русије уз подршку припремљеног дела Армије, тенковима и артиљеријом, приморао депутате у Парламенту на послушност, а затим је суспендовао опозиционе странке и листове и ставио вето на изборни закон. Индикативно је да је председник Русије све време обавештавао председника САД о догађајима у Москви. Након тог догађаја (а вероватно и пре њега)

Повератак Русије на међународну војно-политичку сцену везује се за име председника Владимира Путина

Моћ руског оружја

извештавање америчког председника, на основу информација из средстава јавног информисања, постало је уобичајено. Тако је у телефонском разговору 26. јануара 1996. „буцмасти Борис“ подробно описао ситуацију у својој земљи. У Денверу на самиту групе Г-8, 20. јуна 1997, на Клинтонов захтев, Борис Јељцин је за вечером изнео оцену постигнотог напретка у својој земљи. Наравно, Бил Клинтон, и лидери бивших земаља ВУ и са простора бившег СССР, пружили су пуну подршку насилним „демократским потезима“ начињеним у циљу „остварења и учвршћивања даље демократије“. То је било довољно за привремени руски мир. Запад је узео Русију „под своје“. Стога нико није изненађен када су САД упозориле руске лидере (26. јануар 1994) да је Русији пружена прилика да реформише своју државност и редифинише своју величину, али уз поштовање независности других земаља, сарадњу, и интеграцију у светску заједницу. Понашање Русије условљавано је, углавном, економским уценама. Уосталом, администрација Сједињених Држава успоставља је контролу над Русијом сталним инсистирањем да руско руководство: 1) уважава договоре о контроли атомског наоружања; 2) настави процес реформи; и 3) поштује границе и суверенитет земаља које су настале распадом Совјетског Савеза. За тај срамни пораз, вероватно се Русија никад неће реванширати, будући да би требало да натера неку америчку администрацију да ракетира своју Белу кућу, или зграду Конгреса.

Шпијунски летови над Русијом

С друге стране, америчка администрација је све време злоупотребљавала нове односе са Русијом. Централна обавештајна служба САД (ЦИА) непрестано и свестрано већ годинама је изучава личности свих кандидата за председника Русије и шпијунирала њихове изборне штабове. Руска ПВО је до 2000. године регистровала више од 900 шпијунских летова у којима је НАТО „осматрао“ Русију (САД су 6. децембра 1995. лансирале шпијунски сателит искључиво за контролу руске територије). Америчка, формално невладина, организација НИРС изазвала је негодовање Русија, јер усред Москве нудила по 500-2000 долара свима који су спремни да учествују у анти-нуклеарним акцијама на територији Русије. Ипак, међу значајније америчке дипломатске дрскости могао би да се уброји гаф америчког амбасадора у Москви, Томаса Пикеринга, који је 9. децембра 1995. године провоцирао руски народ изјавом: „Русија треба да врати Јапану Јужнокурилска острва“.

Много је доказа о тадашњој руској недовољној моћи, условљеној америчком утицајем. Наиме, Русија неколико година није успевала да Комитет за санкције УН прихвати да се СРЈ снабдева руским гасом. Нико није реаговао када је Пјотр Шишов, председник руског парламентарног Комитета за безбедност и одбрану, обелоданио 12. марта 1995. (дакле 14 и по месеци пре признања Питера Галбрајта и Чарлса Редмана) да Американци наоружавају Хрвате. Сувише објективни руски генерал-мајор Александар Перељакин, командант Источног сектора УНПА, смењен је с функције у међународним снагама, на захтев САД, под оптужбом да пропушта оружје Србима. Руска администрација се није успротивила смењивању пуковника Андреја В. Демуценка, у мисији УНПРОФОР-а у Сарајеву, након што је доказао да су Изетбеговићеве снаге масакрирале сопствени народ на пијаци „Маркале“, не би ли изазвали бомбардовање српских положаја. Вероватно под утицајем Американаца Борис Јељцин готово никада није говорио истину и/или није могао да се држи обећања. На пример, 19. јуна 1995. је веома озбиљно упозорио: „Нећемо више никад одобрити бомбардовање у Савету безбедности“. Нажалост, најжешћа бомбардовања су тек уследила, а из Брисела су нагласили: „Бомбе НАТО-а су средство за убеђивање по налогу УН. Руси су стално у контакту с нама и о свему обавештени. Све наше акције су у складу са одлукама Савета безбедности УН чији је и Русија члан“.

Руској администрацији отворено је речено да ће процес ширења НАТО-а ићи замишљеним темпом без обзира на руско противљење. Када је у Савету безбедности усвојена одлука о формирању тупа за бр-

зу интервенцију (које су чинили француски, британски и холандски војници) Русија је остала уздржана – без вета. Када је руска администрација, након што су настављени напади НАТО-а на Републику Српску, које је лично одобрио Бил Клинтон, у Савету безбедности, 11. септембра 1995, затражила прекид бомбардовања, Вили Клас је унапред упозорио да НАТО неће прихватити евентуални вето Русије. То значи да је Русија формално имала а стварно није имала право вета. Потврдио је то и председник Русије вајкајући се: „Бомбардовање Бањалуке ‘крстарећим ракетама’ израз је драстичног игнорисања руске политике на Балкану“.

Руси су имали и имају проблеме и у вези с учешћем и командовањем њиховим јединицама у међународним мисијама, а посебна последица изгубљеног „хладног рата“ је тешко материјално стање у њиховој војсци, коју Борис Јељцин покушао да американизује. Американци су, преко Џона Вајта, заменика шефа Пентагона, понудили да реорганизују руску војску. Све што је Борис Јељцин „учинио за војску“ је потпис декрета о приватизацији дела војне имовине, што је могло да се заврши као најобичнија распродаја. Уосталом, печат на однос према сопственој армији Борис Јељцин је ставио потписивањем споразума Русије и НАТО, за који је амерички председник рекао да „означава епохалну промену мапе Европе и ново повлачење линија на светској безбедносној карти“. За исти акт Генериј Зјуганов је тврдио да је то договор о капитулацији, а британски аналитичари су сматрали да је Борис Јељцин и тог пута дао све за ништа.

Генериј Зјуганов је у једној од предизборних кампања упоредио Бориса Јељцина и Михаила Горбачова са „зверима апокалипсе“. После свега што се догодило Русима, сигурно је да су изузетно утицали на садашњи статус Русије. Ушли су у историју и помињаће се док Руси и Русија постоје. На директници два миленијума, било је и других политичара. Председник Руске думе Генериј Селезњов је био категоричан да НАТО треба да нестане. Лев Рохлин, у улози председник комитета Државне думе за одбрану, оптужио је руску администрацију да сарађује с агентуром Запада, ради елиминисања руског нуклеарног оружја и распарчавања Русије на низ „ситних кнежевина“.

Освајање источних простора

После свега што се догодило последњих година две трећине Русија жали за Совјетским Савезом. Многи још верују да Русија неће никад бити потчињена Западу. Верују и у обнављање моћи, јер мало је земаља које се могу похвалити да могу направити „летећи тањир“, како је то почетком 1997. године учињено у Саратовском авио-заводу. Не треба заборавити ни изјаву Бориса Березовског: „Ако будемо сатерани у угао и не остане нам никакво друго решење применићемо нуклеарно оружје“. Уосталом, да Русија није за распект не би у њу тако често свраћали лидери седам најмоћнијих земаља света. Без обзира што је све тако очигледно с геостратешког становишта: 1) Руси су изгубили битку у претпољу, на Балкану; 2) у тежој су ситуацији него што су били пред нападе Наполеона и Хитлера; 3) понашање званичника из Кремља остало је сум-

НАСТАВАК НА

КУПОВАЊЕ ВРЕМЕНА ЗА ОДЛУЧНО ЊЕТ

њиво, због недвосмислене сарадње са провереним непријатељем, који је отворено најавио ширење ка истоку (освајање источних простора); 4) наднационалисти су у стратегији до 2015. године планирали да спрече развој и евентуални замах руске привреде; 5) Американци су још једном понизили Русе, када су њихове снаге на Космету распршили и распоредили у зоне под контролом агресорских снага (највећи контингент руских трупа стациониран је у зони под америчком контролом, а остали у немачкој и француској зони; једна руска јединица је базирана на приштинском аеродрому) и 6) због понашања руске администрације Срби нису сигурни да су избегли даље претње ратом (са Русима или без њих).

Уосталом, остала је енигма шта би се догодило да су нападнути Срби поседовали најсавременије руске системе противваздушне одбране. Можда би Сједињене Државе одустале од агресије, или би је одложили док не припреме операцију у којој би било извесно њихово неутралисање, или би усмерили снаге за стварање „марионетске власти“ у Југославији, која би им допустила присуство на Косову и Метохији. Да ли је 1999. године била прилика Запада да започне трећи светски рат, оптукујући Русију за помоћ Србима а Србе да угрожавају њихове „виталне интересе“ јер поседују опасно наоружање? Сасвим је извесно да би мегафинансијери („велики брат“) учинили све да униште не само системе противваздушне одбране, већ и виталне објекте као што су водопроводни, енергетски и прехрамбени, у припреманој операцији „спржена земља“. На срећу – то се није догодило.

Обновљена моћ

Коначни обрачун, као што су предвиђали Пол Валери и Гуљелмо Фереро, ипак предстоји, јер, Запад (због квантитативног приступа животу, простора и сировина) мора на исток, а Исток нема где да узмакне. Српске марионете и даље немају смелости да буду искрене према Истоку и Западу. Русија има шансу да се пред Богом извине Србији и Републици Српској за своју немоћ исказану у време највећег страдања Срба и анτισрпско понашање проамеричких, московских администрација и макар се накнадно захвали Србима за неравноправну борбу у свом претпољу. Подразумева се да не треба да опросте Црној Гори свевремено антируско и анτισрпско понашање. Извињење Србима било би знак да су Руси постали истински моћни и да се не плаше новог похода Запада на исток.

Наравно, ништа није сада као пре четрнаест година. Садашње понашање Русије показује да је „нови светски поредак“, упркос тврдњама мондијалиста, неостварени и неостварљиви сан Запада. Сада је свима јасно шта значи истина да се Кина налази иза Русије и што заједно са све моћнијом Индијом чува Русији леђа. Све је јасније коју улогу су одиграли Срби у супротстављању злу силом, колика год она била.

Трајни споменик невиним жртвама усташко-фашистичког терора у Цазинској крајини

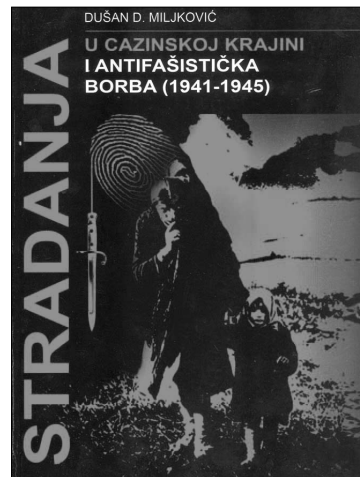
КЊИГОМ ПРОТИВ ЗАБОРАВА

После чедрдесет година истраживања о страдању народа током Другог светског рата, у Цазинској крајини, а поводом 70-то годишнице тих ужасних збивања, објављена је друга књига бораца НОР-а и носиоца „Партизанске споменице 1941. године“ Душана Д. Миљковића под насловом „Страдања у Цазинској крајини и антифашистичка борба 1941-1945“. У том делу је у неколико целина приказано страдање српског, али и осталих народа који нису прихватили усташку власт. Обухваћени су и злочини које су усташе примењивали према Србима православне вероисповести, Јеврејима и Ромима.

У првом делу су наведени подаци о успостави власти НДХ у Великој жупи Бихаћ, пре свега у насељима дела општине Бихаћ, дела општине Босанска Крупа, општина Цазин и Велика Кладуша и то само на простору северно од реке Уне и границе са Хрватском. Описани су масовни злочини над народима, пре свега српским, по насељима и дати табеларни прегледи масовних страдања од стране усташа и других фашиста.

На карти стратишта, приказана су места и време масовних злочина. У прегледу је по општинама приказано деведесет и два насеља у којима су почињени злочини од појединачних убиства до масовних покоља, попут оних у Бихаћу, на Гаравицама код Бихаћа, у Осоје-вучије јаме код Врсте, у Соколском дому у Босанској Крупи, у Црном језеру на реци Уни, у Језерском, на Пољицу код Врнограча, у Великој Кладуши православна црква, на Мехиним Стању код Велике Кладуше, у Мациним Доловима на Ђилавцу, на Чонгуру код Цазина, у Цазину, у Ђоралићима, у Пишталинима, у Зборишту, у Стабанци, у Дурчић Гају у Перни, Буковици, Бугару, Подгомили, Рујници, Доњој Гати, Миостру, Осредку, Подгредини, Добром Селу, Босанској Бојни, Црваревацу, Дреновцу, Глиници, Градини, Пољани, Сиљковачи итд.

У другом делу је дат краatak приказ у почетку спонтаног а касније све вше организованог отпора усташким злочинима и окупатору. Посебан је обрађена Бихаћка операција из краја 1942. године, као значајна прекретница

ца за народ на овом подручју у току Другог светског рата. Аутор је доста простора посветио улози Хуске Миљковића и његовој милицији у НОР-у и Цазинској крајини. Нису заборављена ни имена познатих бораца Муслимана (Бошњака) који су устали против усташког режима, посебно Нурија Поздерац и командант Осме крајишке бригаде Хамдија Омановић, али и многи других антифашиста.

У трећем делу Душан Миљковић је, после 40 година истраживања, утврдио и записао више од 11 659 имена цивилних жртава рата српске националности и 2865 имена бораца НОР-а, погинулих у борби против усташке и фашистичке власти са подручја Цазинске крајине од 1941-1945. године.

Током рата од 1992-1995. године и касније, многи споменици и спомен обележја из НОР-а у Цазинској крајини су срушени, али 14 517 имена смртно страдалих жртава рата, са овог простора, не може се уклонити из спискова записаних на страницама ове књиге.

Књига је до сада промовисана у Београду и добро су је прихватили потомци из Цазинске крајине, без обзира којем народу припадају. Објављивањем овог рукописа трајно је спречен заборав о страдању неколико генерација пре свега српског, јеврејског и ромског народа, али и Муслимана и Хрвата из Цазинске крајине. Многи ће, први пут, сазнати и имена неколико главних усташких наредбодаваца и извршиоца поменути масовних злочина над српским и другим народима за време владавине НДХ.

Књига се може наручити поузећем од аутора Душана Д. Миљковића, преко е-маил адресе miljkovicdusan@open.telekom.rs или путем телефона 063-8574434.

Искрено слово о Окици
Петру Вуковићу

МОЈ ЗАСТАВНИК

Пре неколико година доселих се на Лабудово брдо у улици широку, са елементима авеније какве нема у ширем окружењу. Испред зграде, у коју сам се уселио, редовно седе два моја исписника. Познају мање – више све комшије, па и пролазнике. Они ми скренуше пажњу на старијег, али врло виталног пролазника на супротној страни улице.

Разговарали су са њим прилично гласно јер су сва тројица, без слушних помагала прилично хендикепирани.

Кад човек прође, они ће мени „Овај је твој, он је заставник у пензији.“

Пожелио сам да га ближе упознам. Ево приче о њему.

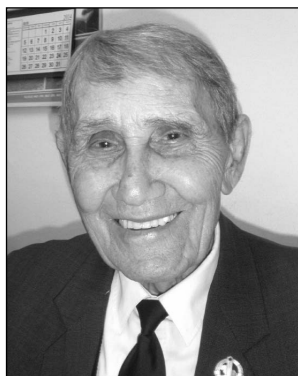
Рођен је у Плужинама (Црна гора) 1928. године, где је завршио основну школу. Са 18 година постао је војник, гардиста у Београду. Будући да се истицао залагањем и успехом, послаше га у Пешадијску подофицирску школу у Горажде.

По завршетку уследише прекоманде једна за другом, све по годину – две: Дебар, Кичево и Струга. У граничној јединици остаде три године. Ту је стигао и да се ожени својом земљакињом Добрином.

Да не заборави, рече ми и да је са седамнаест година постао скојевац, а са двадесет – члан КП Југославије.

Пета по реду прекоманда гласила је: Шабац. Е ту остаде све до 1980. године, када је и пензионисан у чину заставника прве класе.

Током свог војничкоња више пута је одликован, награђиван, похваљиван... На одличја је врло поносан и ра-

до, на разним свечаностима, окити своје груди.

Био је и врло активан у раду више организација; посебно стрелачкој и више пута је био најбољи стрелац на армијским такмичењима, а 1976. године је био и првак Југославије у гађању војничком пушком.

Стрелаштвом и организацијом спортских активности, посебно у раду са младима, бавио се све док је за то имао могућности. Добитник је Октобарске награде општинског савеза за физичку културу Раковице.

Иако у поодмаклим годинама, он је и даље врло активан у СУБНОР-у, организацијама резервних старешина, војних пензионера.

Окица данас има сина Веселина, ћерку Весну и четворо унучади. Нажалост остаде без супруге Добрине пре три године.

Ето то вам је мој заставник Окица, најстарији, а још активан у Удружењу војних пензионера Раковица. Кад око подне чујем на улици мало гласнији разговор, па још ако и кучићи залају, знам поуздано да се он враћа са неке од својих свакодневних активности.

Данило Аралица

Ту поред нас

ЉУДИ ИМ ВЕРУЈУ

За мајора Александра Павићевића, начелника Прве групе Фонда за социјално осигурање војних осигураника и његовог помоћника заставника Златка Николића с пуним правом се може рећи да веома ревносно обављају своје дужности, при чему војни пензионери у Крагујевцу увек могу да рачунају на њихову максималну помоћ. Раде веома савесно и никада нису постављали питање радног времена.

Никада се није догодило да не заврше посао због којег су и дошли корисници војне пензије, ако је то могуће учинити. Њих двојица нађу увек времена и да попричају са странкама, да им дају савет и помогну у остваривању права. Кориснике војне пензије у Крагујевцу, њих око 1200, и чланове породица примају два пута седмично. У остале дане помажу корисницима војних пензија из Кнића, Аранђеловца, Тополе, Баточине, Лапова, Крагујевачке Раче, Велике Плане и Смедеревске Паланке. У међувремену им је подељено још 1000 нових корисника војне пензије о којима воде бригу. За њих ће то бити додатно оптерећење, али веле да ће додатним трудом испунити све обавезе.

Б. Несторовић

На услузи војним пензионерима: мајор Александар Павићевић и заставник Златко Николић

Скупштина Секције 29.
Херцеговачке НОУ
дивизије

ПРОТИВ ПРЕКРАЈАЊА ИСТОРИЈЕ

У Новом Саду, у присуству све мањег броја бораца, и већег броја симпатизера, настављача традиција, представника СУБНОР-а Покрајине и локалне самоуправе, одржана је Скупштина секције прослављене дивизије.

Формирану 10. августа 1942. године у Шујици, код Ливна, 10. херцеговачку бригаду чинила су три батаљона. Петнаест месеци касније, и поред великих губитака током Четврте и Пете непријатељске офанзиве, са једанаест батаљона прераста у 29. херцеговачку НОУ дивизију.

-Светост победе југословенског партизанског покрета над фашизмом је неспорна, а у тој победи зна-

чајно место заузима 29. херцеговачка НОУ дивизија. - нагласио је Јован Бабић председник секције приликом обраћања скупу.

Истакнуто је и како је Секција уз велике напоре успела да објави књигу „Споменица – 10. херцеговачка бригада – 29. херцеговачка дивизија“ на чијим страницама су, поред историјских осврта на борбени пут бригаде-дивизије, представљена и казивања тадашњих војних и политичких руководилаца и бораца јединице. Уз мноштво факсимила, фотографија, скица и шема, књига засигурно представља незаобилазно историјско штиво, када је у питању НОР на нашим просторима.

Поред, увек потребног, подсећања на славан борбени пут дивизије, Скупштина је била прилика и да се, још једном, јединствено искаже глас отпора покушајима прекрајања историје и обезвређивања немерљивог удела партизанског покрета великој борби и победи над фашизмом у Другом светском рату.

Будимир М. ПОПАДИЋ

Забележено у Земуну

ЋАЦИ СА БОРЦИМА

Дан победе над фашизмом у Земуну је обележен испред споменика палим борцима у НОР-у 1941-1945. године. У име СУБНОР-а Земун, председник Миодраг Здравковић, поздравио је госте, међу којима су били :Боро Ерцеговац председник Градског одбора СУБНОР-а Београд, генерал у пензији Владо Брдар и Душанку Лукић, члана председништва ГО СУБНОР-а.

О дану победе говорио је пуковник у пензији и пилот Драгољуб Лазић, члан ОпОд Земун, учесник у ослобађању Београда и Земуна, борац Космајске бригаде.

Делегација СУБНОР-а Земун, Градске општине Земун, Удружења војних пензионера, Удружењем бораца рата 1990-1999, Удружење ратника од 1912-1920, Пријатеље деце Земуна, Удружење Српске војводе и великана, и Удружење пилота и падобранаца потом су положили венце

У културно-уметничком делу програма учествовали је литерарна секција ОШ „Светозар Милетић“. Посебно признање треба одати директору те школе Љубомиру Мутуровића који редовно на такве догађаје укључује ђаке нижих разреда.

Т. Митушев

Запис о истакнутим
члановима новосадског
УВП

ПРИЗНАЊЕ И ПОДСТРЕК

Животне приче славodobитни-
ка и обичне су и, необичне.
Сличне многим, и мало, или
мало више различитије од многих.
Готово свакодневне, и оне не баш
почесте, све ређе слушане. Вој-
нички јасне, кратке и одсечне. Од-
раз су турбулентних времена у ко-
јима су војнички стасавали и са-
зревали, до пензионисања, али и
личне, и борбе под окриљем УВП,
за бољи и достојнији војнопензио-
нерски живот у, ако не истим оно
барем донекле сличним, сада-
шњим политичко-социјалним вре-
менима.

Ђуро Павловић

Кратак запис о војнопензионер-
ским прегоцима представља тек
мали делић личне животне слага-
лице, богатог и, свакако, часног
војничког животописа.

Рат, окупација, усташе, убијање
оца и спаљено Подворје у општи-
ни Вргин мост, родно село, тада
шеснаестогодишњем Ђури Павло-
вићу нису оставили места двоу-
мљењу. И поред противљења мај-
ке, узео је пушку у руке и прикљу-
чио се 2. бригади 8. кордунашке
дивизије у борби за слободу и
ослобођење. Борац, омладински
руководилац, помоћник комесара
чете, потпоручник. Од Бихаћа, се-
вера Хрватске, Словеније, све до
Илирске Бистрице, и краја рата. За
много. За Ђуру никако, још година-
ма. Ради у саставу ОЗН-е, једини-
ца КНОЈ-а, на успостављеним гра-
ницама нове државе, уздуж и по-
преко, по потреби службе, и чино-
ви, до пуковничког, у Сарајеву.
Пензионисање и опет рат, па Нови
Сад.

Одмах по доласку, 1999. године,
укључује се у рад УВП Новог Сада.
Иако у озбиљној животной доби, од
чланства бива препознат као акти-
ван, марљив и доследан борац за
права војних пензионера. Пуних
осам година члан је Гро УВП Но-
вог Сада.

- До сада су ми додељене За-
хвалница и Плакета УВП. Никада

нисам радио зарад признања ипак,
Повеља УВП Србије много ми зна-
чи. Посебно стога што људи око
мене, са којима заједнички делим
ни мало блиставу судбину војног
пензионера, препознају и цене мој
рад. Иако године чине своје, иако
се животни век ближи крају, ово
највише признање велики ми је
подстрек да и даље радим, да се
борим, да трајем. - каже скромно,
сада осамдесет осмогодишњак,
Павловић.

Ђорђе Бачић рођен је на дан на-
пада фашистичких снага на Југо-
славију, 6. априла 1941. године.
Професионалну војничку каријеру
започео је школовањем у 5. класи
Инжињеријске подофицирске шко-
ле у Карловцу. Након две године
рада и постигнутих резултата у чи-
ну водника, уписује и завршава
Војну академију, и као потпоручник
одлази у састав 7. банијске диви-
зије у Бјеловар, у путно-мостовну

Ђорђе Бачић

политичке школе, онда Билећу, Са-
рајево, па Нови Сад. Догурао до
чина инжињеријског пуковника. Ре-
ћиће неки, није много, други и пре-
више је, за Ђорђа, од малих ногу
свиклог на униформу, све је то по
потреби служио.

Већ крајем 1993. године, неколи-
ко месеци пре одласка у заслужи-
ну пензију, на иницијативу из Бео-
града, у готово најтежим економ-
ским временима у земљи, време-
нима хиперинфлације, свакојаке
кризе и људског безнађа, са неко-
лицином ентузијаста, војних пен-
зионера, Ђорђе формира ново-
садску организацију Удружења вој-
них пензионера Југославије и ста-
је на њено чело.

-Радује ме када, сада, погледам
овако бројно чланство нашег ново-
садског Удружења, нараслог од
наш десетак. Када сагледавам до-
стигнуте резултате, видим како та-
дашњи, први несигурни кораци и
безмерно ангажовање, нису били
узалудни. Заслуга је то бројних
чланова, готово целокупног члан-
ства. - наводи Ђорђе, никако, ваљ-
да због људске и војничке скром-
ности, не истичући своју заслугу у
свему томе. Ипак, Повељу УВП
Србије примио је с нескривеном
радошћу и задовољством. -Лепо је
када се колеге сете, када цене, и
оцене. - каже.

Будимир М. ПОПАДИЋ

Пожеревљани у Републици Српској

ЧАРИ КАМЕНГРАДА

Недавно је, у организацији војних пензионера Пожаре-
вца, реализована посета Републици Српској. Том при-
ликом посећени су Бијељина, Соколац, и Вишеград.

У Бијељини домаћини су били војни пензионери са пу-
ковником у пензији Војом Бабићем на челу. Том приликом
организована је посета Бањи Дворови, манастирима света
Петка и Василије Острошки и етно-селу Станишић. У хоте-
лу „Дрина“, где се ноћило, приређено је забавно вече.

На спомен-обележје погинулима у рату у БиХ, у кругу
манастира св.Петка, положен је венац и одата пошта па-
лим борцима.

После Бијељине путовање је настављено према Сокол-
цу, где је на војничком гробљу одата пошта погинулим у
грађанском рату у БиХ.

Уследила је посета Вишеграду, то јест Андрићевом гра-
ду. Са великом пажњом разгледано је ремек дело Емира
Кустурице, педесет објеката саграђених од камена.

У финалу је учињена посета Дрвенграду. Пожаревљани
су били импресионирани оним сто су видели и доживели.
Памтиће речи Иве Андрића: „Живот је несхватљиво чудо
јер се непрестано троши и осипа, а ипак траје и стоји чвр-
ство као на Дрини ћуприја“.

Д. Страхинић

Дан сећања у Сомбору

ОДАТА ПОШТА ЈУНАЦИМА

Иове године делегација Удружења војних пензионера
Србије, у којој су били некадашњи припадници РВ и
ПВО, положили су венце на спомен-обележја палим
херојима. На капији сомборског аеродрома, на спомен
крило, положен је венац у част погинулих припадника 111.
и 421. јуришног пука. Са аеродрома Сомбор храбри пило-
ти полетали су са циљем ослобођења земље у опера-
цијама пробоја Сремског фронта.

У Пригревици, на спомен-плочу постављеној на кући у
којој се од марта до маја 1945. године налазио Штаб 42.
Ваздухопловне дивизије, положен је венац. Из те куће ко-
мандовано је борбеним дејствима ваздухопловних једи-
ница, које су садејствовале 2. и 3. армији за коначно осло-
бођење земље.

Б. Радојичић

Гро УВП Новог Сада обележио Дан победе

У ЗАХВАЛНОСТ ОСЛОБОДИОЦИМА

Обележавајући 9. мај, Дан победе над фашизмом, Гро Удружења војних пензионера Новог Сада у сарадњи са Гро новосадског огранка Друштва српских домаћина и новосадским Друштвом сународника и пријатеља Русије *Русија*, организовали су полагање цвећа на споменику Слобода.

Један од најграндиознијих споменика, рад вајара Сретена Стојановића, подигнут је 1951. године на Иришком венцу, врху Фрушке горе на надморској висини 502 метра, као знак сећања на борце НОБ-а, и представља симбол народноослободилачке борбе народа Војводине против фашизма у Другом светском рату.

ГЕОРГИЈЕВСКА ЛЕНТА

Пре поласка на Фрушку гору, Маријана Младеновић и Татјана Радич, у просторијама Друштва *Русија*, учесницима су на ревере прикачиле традиционалну Георгијевску ленту као симбол победе, која потиче од ленте војничког Ордена Светог Георгија Победоносца установљеног 26. новембра 1769. године од Царице Екатерине II. Данас, посебно млади, у Русији за Дан победе стављају ленту на одећу у знак уважавања, сећања и солидарности са херојским руским војницима који су извојевали слободу земље у годинама Великог Отаџбинског рата. Црна боја на ленти симболизује дим, а наранџаста пламен.

Делегацију УВП, која је положила цвеће на спомен обележје, у саставу Петар Сурла и Бранко Јововић чланови Гро и Милан Секулић, предводио је Милорад Орељ председник Гро УВП Новог Сада.

Овим чином сећања и одавања поште захвални смо свима онима који су несегично дали своје животе за слободу отаџбине, и омогућили нама и поколењима живот у слободи. - истакао је пуковник у пензији Милош Цвјетићанин, председник Гро Друштва српских домаћина. Поред њега делегацију су чинили и Војислав Видаковић, атаман Амбасадорске Козачке станице „Светосавска“ централне козачке војске Руске Федерације, Желько Чуровић, његов заменик и председник Удружења *Српски саборски круг* и Саша Вујић потпредседник Друштва и атаман центра за Војводину.

Жртве које су положене у темеље слободе и Руског и Српског народа у борби против фашизма, за слободу, треба да буду поштоване, за вечност. Српски и Руски народ, и сви правдољубиви народи, треба да буду чврсто уједињени против свих појава фашизма, којих је у данашњем свету, на жалост, све више. - рекао је Видаковић изражавајући, при том, наду како више никада неће бити прилике да подижемо овакве споменике сећања.

Обраћајући се присутнима, у честитке за Дан победе, Маријана Младеновић председница Друштва сународника и пријатеља Русије *Русија*, уз коју је цвеће на споменик положила и Татјана Радич волонтерка у Друштву.

Тако смо васпитавани ми у Русији, али и ви у Србији. - нагласила је Маријана.

Будимир М. ПОПАДИЋ

Обележавање Дана победе у Чачку

ИСТОРИЈА ЗА ПОНОС

Поводом Дана победе делегације града Чачка, Моравичког управног округа, као и представници борачке организације, Удружења војних пензионера, ОРВС и Друштва за неговање традиција ослободилачких ратова Србије до 1918. године, у присуству ветерана и чланова породица погинулих бораца и жртава, положили су венце на Спомен парку.

Председник Скупштине града Чачка, Вељко Негованић, том приликом је рекао: „Тековине антифашистичке борбе и социјалистичке револуције не смеју се заборавити. Држава се у блиској прошлости обрнула према жртвама које су Срби дали у борби са највећим злом 20. века, она се тога стидела и неким законима допринела да се допринос нашег народа умањи“.

Подсетио је да приликом обележавања 60 година победе није било представника Србије на дефилеу сила победница у Москви, чему је кумовала тадашња погубна државна политика, и изразио очекивање да се та гре-

шка неће поновити следеће године, када ће се славити 70. годишњица тријумфа.

Драгољуб Вучићевић, који се присутнима обратио у име Удружења бораца, нагласио је да оваква окупљања чувају ослободилачку традицију српског народа.

„Овде смо зарад очувања традиције НОР-а и НОП-а народа Србије од 1941-1945. година. Потребно је подсетити да су огромну услугу учинили окупатору, а немерљиву несрећу направили свом сопственом народу сви они који су на било који начин сарађивали са окупатором, било да су припадали Равногорском покрету, односно Југословенској војсци у отаџбини, било полицији, жандармерији или Пољској стражи. Та групација у Чачанском крају убила је 702 родољуба (међу њима 99 жена), а клањем су усмртили 209, од чега 61 жену. Исти сарадници окупатора су предали Немцима неутврђени број родољуба, од којих је већина страдала. Са подручја Чачанског краја 4642 ратника је од 1941-1945. година положило животе за слободу... Србија може да се поноси слободарском прошлошћу. Зато морамо настојати да се изборимо против свих који настоје да нам промене прошлост и кривотворе историју“, нагласио је Вучићевић.

Ило Михајловски

Крушевац: спортско – рекреативне активности

ТУРНИР У ШАХУ И ТЕНИСУ

Поводом Дана победе, а у складу са Годишњим и Месечним планом рада ОпОд УВП Крушевац, организовао је појединачно такмичење у брзопотезном шаху и стоном тенису. Такмичење је одржано 9. маја у просторијама шах клуба „Ветеран“ и Спортског центра Крушевац, у изузетно пријатној и спортској атмосфери.

Шах се играо на четири табле, кружним системом, а било је и „кибицера“, који су помно пратили актере и увеличали само такмичење, чиме је спој такмичарског и спортског духа доведен до кулминације.

Стони тенис је организован извлачењем парова и системом елиминације дошло се до победника турнира.

Несегичну помоћ у организовању такмичења у шаху пружио је шаховски клуб „Ветеран“ из Крушевца, а само такмичење реализовано је према протоколу Организационог одбора, на челу са Мирославом Јурићем. Такође СЦ Крушевац је омогућио коришћење просторија и инвентара потребног за одржавање турнира у стоном тенису.

На турниру у шаху прво место освојио је Мирослав Јурић, друго - Десимир Ђуровић, а треће - Мирољуб Гагић.

На турниру у стоном тенису прво место освојио је Драгић Титус, друго место Миле Миљковић, а треће је припало Горану Мишковићу.

Уз кафу, сок и по неко жестоко пиће, наставило се са анализом партија и дружењем.

мр Александар Симоновски

100 ГОДИНА
ОД ВЕЛИКОГ
РАТА

Пише:
Кршман
Милошевић

У ПРЕДВЕЧЕРЈЕ АУСТРОУГАРСКИХ ФРОНТОВА

Ако су се избијањем рата отворила за Србију два неизвесна и тешка фронта, војни и дипломатски, аустроугарско вођство је, следећи своја болесна антисрпска расположења као црвену нит, свесно или несвесно, само себи отворило два фронта: спољни против Србије и њених савезника, а унутрашњи против својих грађана, опредељених српски или југословенски

Аустроугарска је објавила рат Србији 28. јула 1914, али се показало да јој треба бар још неколико недеља да окупи трупе потребне за извођење амбициозно планираних војних операција. Па тако, своје акције није одмах започела на ратном бојишту, већ на унутрашњем фронту. Демонстрације које су се догодиле на „њеном тлу“ након сарајевског атентата, нагровистиле су бројне проблеме. Први прогони су настали 26. јула, даном почетка мобилизације у Србији. Тога дана су царско-краљевском наредбом укинута додашњи поредак и уставна права становника у Босни и Херцеговини, а војне власти хитно преузеле управу. Истовремено, почела су масовна хапшења у већим градовима, која су обухватала све оне Србе у које војне власти нису имале поверење, а уз њих и југословенски опредељене хрватске и муслиманске омладинце.

Међу првима, ухапшен је посланик Савора, Саво Љубибратић. Истог дана, на простору Далмације, забрањен је рад свих српских, пројугословенских и неколико хрватских националних удружења, обустављено излагање многих листова и ухапшено више Срба и Хрвата, од којих треба поменути: Гргу Анђелиновића, секретара тада забрањеног „Сокола“ у Сплиту, Ника Бартуловића и Јерка Чулића, уредника забрањеног листа „Слобода“, Оскара Тартаља, уредника забрањеног омладинског листа „Застава“. У јужном Банату је 26. јула ухапшено између 150 и 200 угледних грађана, међу којима и Васа Стајић. Бановом наредбом у Хрватској, забрањено је излагање српских листова „Српско коло“, „Слобода“ и „Привредник“, социјалдемократски органи „Слободна ријеч“, „Ослобођење“ и „Правда народа“, а у Словенији, поред „Гласа Југа“, и социјалдемократска „Зарја“, лист југословенских омладинаца-препородаца. Тада су екстремне клерикалне и десничарске групе избациле погромашку паролу „Србе о врбе“, а Шуштеричу блиски „Словенац“, „Топовима поздрављамо вас Србе, хладни дом вам дијемо уз врбе“.

Ипак, највећи талас хапшења дошао је с даном објаве рата, а трајао месецима и годинама. На удару су, претежно, поново били Срби. Уведени су преки судови у свим покрајинама осим у Хрватској бановини. У Далмацији и Боки ухапшени су сви водећи Срби и Хрвати југословенских убеђења, а међу њима и посланици у Аустроугарском парламенту – Србин Божо Вукотић и Хрват Јосип Смодлака. Међу ухапшенима у Далмацији био је и омладинац Иво Андрић, књижевник из Босне, а међу таоцима се нашао и књижевник Иво Војновић. Током првих дана рата, на простору те покрајине стрељано је око 50 људи (учитеља, трговаца, помораца). У Војводини је лишен слободе политичар и публициста Јаша Томић. Сва српска удружења била су забрањена, као и листови „Застава“, „Браник“ и „Српство“. У Хрватској бановини, масовни прогони вршени су само у Срему. Ухапшено је око 200 људи, а у Кленку стрељано њих осам.

Преки судови и хапшења Срба

У Босни и Херцеговини је, због вишеверске и многонационалне средине, заведен најокрутнији терор. После 28. јула вршена су масовна лишавања слободе Срба из свих друштвених слојева. Војне власти су преузеле главну улогу. Оне су преко зв. „заштитних одреда“, које су сачињавали људи из домаћег муслиманског становништва, чинили највећа злодела. У Штајер-

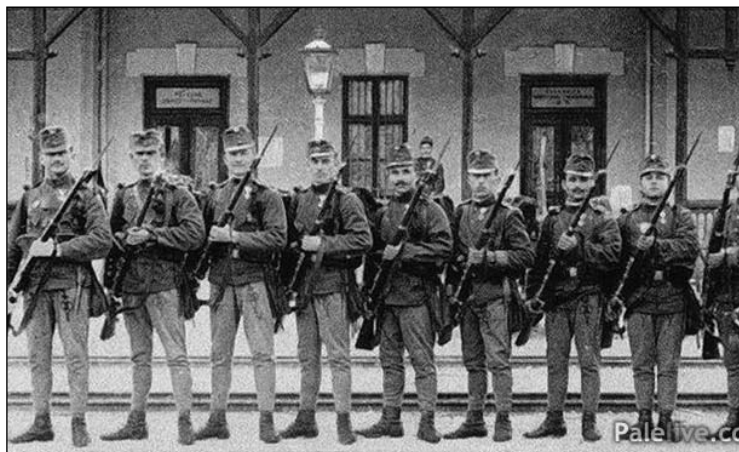
ској је било ухапшено око 450 људи, док је број похапшених у Приморској и Трсту износио више од 80 особа. Међу њима био је и писац Иван Цанкар.

Тешки прогони по јужним покрајинама Монархије, открили су две значајне чињенице. Прву, да су власти покушале да покидају споне које су постојале међу Југословенима, без обзира на њихове идеолошке и политичке разлике, и, другу, све присутније заједничко осећање угрожености од истог противника. Рат је, супротно намери његових покретача, ојачао раније споне међу југословенским народима, а Србија и Црна Гора с једне, а Југословени у Монархији с друге стране, бивали су све мање самостални чиниоци и постајали делови истих историјских токова.

Да би рат до крајњих граница искористила као моћно средство раздора, Аустроугарска је чврсто одлучила да у напад на Србију и Црну Гору, упутити јединице састављене претежно од југословенских, или уопште, словенских војника. У Балканској војсци, под командом генерала Оскара Поћорек, поглавара Босне и Херцеговине у јесен 1914, гро снага чинили су корпуси са седиштима у Сарајеву, Дубровнику, Загребу и Прагу. У тим јединицама било је много Срба из Монархије, негде чак и четвртина од укупног састава, док се број Хрвата пео и више од половине. Међу мотивима за журбу да што пре започну рат, било је и уверење да развој „идеолошких прилика“ у Монархији, може довести до тога да словенски пукови неће хтети да се боре под хабзбуршком заставом“ (М. Екмечић). Процењивали су да је то „последња прилика“ у којој се хрватске јединице могу употребити против Србије. У српској Врховној команди били су свесни тих процена и њихових последица. Ипак, концентрација аустроугарских снага на српској и црногорској граници била је прилично спора, због тога што се попуна кадром, због неповерења према становништву, одвијала опрезно и ван делокруга команди корпуса.

Главни напад планиран из Босне

Иако су им се почетком августа 1914. отворили већи и значајнији фронтови на западу и истоку Европе, Централним си-

Устроугарска се интензивно припремала за рат који нико више није могао да спречи

Сећање на најмлађег подофицира великог рата

ЈУНАК МАЊИ ОД ПУШКЕ

Храброг, вредног и сналажљивог Момчила Гаврића у чин поднаредника унапредио је војвода Живојин Мишић

Време када су и деца били ратници: Момчило Гаврић С поносом је носио униформу српске војске

лама била је потребна брза победа над Србијом, како би се врло сложене политичке прилике на Балкану даље развијале у њихову корист. Наравно, тиме би се проширила основица рата и остварила нужна копнена веза са Турском. У том циљу, од 30. јула је против Србије и Црне Горе почела концентрација значајних војних снага које су чиниле аустроугарска 5. и 6. армија. У Срему и Банату прикупљена је 2. армија, намењена руском фронту, са задатком да код Срба створи обману (заблуду), да ће се главни правац напада одвијати према долинама Мораве и Колубаре. У стварности, главни напад је планиран с полазних положаја у Босни, преко Дрине, где је и концентрисана главнина снага.

Српску војску, укупно око 400.000 војника, под командом регента Александра и начелника Генералштаба војводе Радомира Путника, чиниле су Прва (генерал Петар Бојовић), Друга (генерал Степа Степановић) и Трећа армија (генерал Павле Јуришић-Штурм), Ужичка војска (генерал Милош Божановић) и трупе Одбране Београда. Црногорска војска, јачине око 45.000 војника, под командом краља Николе и дивизијара серждара Јанка Вукотића, била је састављена од Пљевалске дивизије, Херцеговачког, Старосрбијанског и Ловћенског одреда. Договори о војној сарадњи између Србије и Црне Горе започели су пред избијање рата. Краљ Никола је био свестан слабости својих оружаних снага у наоружању и војној опреми, па је оценио да је неопходна уска и разноврсна сарадња са Србијом и њеном војском. Затражио је да се у општем операцијском плану „посебно разради црногорско бојиште“ и Црногорцима „пружи помоћ у топовима и муницији“. Српска влада је то прихватила. Пашић је 4. августа, пред српском Врховном командом, подржао црногорске захтеве, а војвода Путник већ 6. августа завршио израду „Заједничког плана дејстава српске и црногорске војске у рату против Аустроугарске“.

У таквом расположењу, распореду и односу снага, започели су крупни догађаји на ратишту. Иако није довршила потпуну концентрацију своје 5. а нарочито 6. армије, царско-краљевска војска је почела општи напад на Србију 12. августа 1914. године. Са три добро организована и масовна упада аустроугарских трупа у Србију, током лета и јесени 1914, отпочеле су тешке и крваве борбе на Дрини, Јадру, Церу, Мачковом камену, Чевртији, Колубари, Суворору, Малеу, Варовници, прилазима Београду и другим поприштима војних сукоба. О неким од њих, биће више прилога у наредним бројевима „Војног Ветерана“.

Удружење ратних добровољаца 1912-1918 њихових потомака и поштовалаца, у склопу планираних бројних и разноврсних манифестација посвећених обележавању 100-годишњице почетка Првог светског рата, приредило је недавно, у Централном дому ВС, академију посвећену Момчилу Гаврићу (1906-1993), најмлађем подофициру у том рату.

О њему је остало забележено да су му у злочиначким недељима аустроугарских трупа у лозничком крају, у чијем саставу је дејствовала и по злу чувена домобранска „Вражја дивизија“, убијени родитељи, сестре, браћа и баба и спаљена породична кућа, а да је он пуким случајем преживео, јер се у то време затекао ван куће. Пронашли су га и прихватили припадници артиљеријског пука Дринске дивизије, где је након једне године, као храбар, вредан и сналажљив, унапређен у чин каплара, а наредне године, по одлуци војводе Живојина Мишића, унапређен и у чин поднаредника. Са највишим националним и страним признањима због ратних заслуга, Гаврић је по завршетку рата доживео да током служења војног рока 1929. године у Славонској Пожеги буде хапшен и ислеђиван од официра Југословенске краљевске војске – иначе бивших аустроугарских официра. У току Другог светског рата два пута је доспевао у немачке логоре, а после рата притварала га је и ОЗНА због јавног неслагања са тадашњом политиком грађења добрих међусуседских односа са Албанијом.

У сали испуњеној до последњег места програм је почео химном Републике Србије „Боже правде“ у извођењу дечјег црквеног хора Храма Светог Василија Острошког из Београда. Следило је приказивање документарног филма Програмског архива РТВ Београд, у коме је представљен животни пут овог дечака ратника и хероја, са пригодним пресеком голготе српског народа и његове државе и војске од Дрине, Цера и Колубаре, преко албанских врлети, све до Крфа, затим про-

боја Солунског фронта и коначног ослобађања земље од окупатора. (Зна се да је у овом рату Србија имала око милион мртвих - око 22 одсто њеног становништва, док је материјална штета процењена на преко шест милијарди тадашњих франака. Српска војска је само у биткама на Церу, Дрини и Колубари изгубила 2.110 официра, 8.074 подофицира и 155.373 војника - бројке обухватају погинуле, рањене и нестале).

О овом дечаку, подофициру српске војске и хероју, са великим пијететом говорили су познати ТВ новинар и публициста Милош Бато Милатовић и мр Милисав Секулић, генерал у пензији, аутор више књига и текстова из војне теорије, као и о Првом светском рату и српским ратним добровољцима.

Др Видоје Голубовић, председник Удружења, захвалио је свим учесницима, а дечјем хору поклонили је Монографију Удружења ратних добровољаца 1912-1918, њихових потомака и поштовалаца.

Овом, као и бројним другим манифестацијама, Удружење ратних добровољаца 1912-1918 њихових потомака и поштовалаца, потврђује своје опредељење да се у јубиларној годишњици од почетка Великог рата, сачува од заборава српско ратно добровољаштво, као патриотски чин самосвесног жртвовања за одбрану слободе и очувања отаџбине, а да се у свакој погодной прилици исказује и велико поштовање према традицији учешћа ратних добровољаца у српској војсци у свим ратовима, која се, као израз родољубиве свести и осећаја патриотске дужности, одржала до данашњих дана.

Позивањем и ученика завршних разреда десет основних школа из Београда и приградских насеља, Удружење жели да подстакне и најмлађе чланове друштва да се и непосредно укључују у активности очувања и неговања слободарских традиција српског народа и чувања од заборава најсветлијих ликова и дела српских ратних добровољаца.

М. Милошевић

Положај детета у Цркви

О ВИШЕМ ДОМЕТУ ВАСПИТАЊА

Стари словенски појам „воспитаније“ најближи је значењу исхране, отхрањивања, дојења. У његовом корену стоји глагол „питати“, не у смислу испитивања, постављања питања, већ са значењем које постоји у савременим српским речима „напитак“ и „напајање (напитавање)“.

Деца у гостима код патријарха Иринеја

Смисао ове речи назире се из редова једног од најлепших богородичних тропара на црквенословенском језику: „Како от сосцу твојеју млеко точиши, Дјево? Како питајеш питатеља твари?“ (Како отхрањујеш онога ко отхрањује сву твар?), или из почетних речи тропара једне од статија: „Ихже воспита маноју“ (Они које Он прехране маном).

Основно етимолошко значење појма васпитање односи се на чување, одгајање, пре свега отхрањивање деце. Наравно, овде није реч само о телесној исхрани. Савремена открића о важности дојења указују да се момент физичког храњења мајчиним млеком не може одвојити од душевне пажње коју мајка поклања одојчету. Ни у каснијим фазама одрастања детета узимање хране не треба посматрати одвојено од целокупног контекста чувања, гајења и родитељске пажње, а у крајњем смислу и божанске љубави коју дете путем свакодневних оброка прима. Хришћански верници доживотно благодаре Богу уочи сваког обода, имајући у виду родитељску животодавну љубав небеског Оца који „отхрањује сву твар“.

Мада је брига о физиолошким и безбедносним потребама детета неизоставни део родитељске одговорности, нико не тумачи васпитање деце искључиво у материјалном значењу. Одмах након телесног отхрањивања помиње се и метафора „душевне исхране“ детета. Овај други ниво или аспект одгоја деце тиче се богатог распона психолошких потреба, својеврсне душевне глади, која се назива и урођеним потребама или очекивањима, – а која дете чини људским бићем. Ради се о потре-

би за присуством, љубављу, нежношћу одраслог ближњег, такође и за границама, редом и сигурношћу у понашању, као и потребама за ведрином, поверењем у живот, оптимизмом и слично. Од одраслих се очекује да изађу у сусрет свим потребама деце, да им обезбеде и дају душевну храну својим речима, погледима и поступцима, као и невербалним поверењем које му у личној комуникацији саопштавају.

Једини васпитач људи и деце

Одговорност бриге о деци подразумева држање подвижничког става, јер испуњавати потребе детета значи и сузбијати своје страсти, давати првенство добру детета у односу на своје захтеве, притиске и саблазни. Небрига о урођеним потребама сматра се запуштањем, својеврсним душевним изгладњавањем детета. Међутим, чак и када старатељи савесно брину о детету и када воде рачуна о задовољењу свих његових душевних потреба, то још увек није крајњи домет васпитања. Осим телесне и душевне, људско биће у развоју има и духовну перспективу, очекивања и капацитете. Овде је реч о вишој димензији живљења, о васпитању у равни отворености детета ка вечном. Тек имајући у виду свеобухватне размере дететовог бића можемо озбиљно поставити питање: од чега дете живи, од чега оно расте, шта га чува у животу? Даље, да ли је духовно васпитавати децу уопште у моћи човека, родитеља, одраслих? Да ли је живот наше деце у нашим рукама и да ли судбина њи-

хових душа стоји на располагању нама?

Оно од чега људско биће заиста опстаје, што му даје и одржава живот и што га тајанствено чува, подиже и храни јесу нетварне божанске енергије или вечна, животодавна божанска благодат. Духовно васпитање човека и детета је отхрањивање благодаћу или енергијама живог Бога. У том, вишем и коначном значењу, Бог је једини васпитач људи и деце. Никакав педагошки труд, ма како добре намере, делотворно примењена средства, приче и поступци одраслих не могу да надоместе благодатно дејство свете тајне. Штавише, старији могу својим неодговорним ставом и непримереним односима према деци активно да ометају тајну божанског одгајања њихове деце. Та врста запуштања догађа се на више начина: или када одрасли занемарују потребе детета у целини, или када његове духовне потребе не разликују од душевних, или када их не признају, потискују и негирају, покушавајући да их сами контролишу и преузимајући на себе божанске интервенције.

Божја педагогија

Старогрчки појам „педагогија“ у својој основи садржи идеју вођења деце. Његово ближе значење зависи од тога ко се сматра дететом а ко одраслим бићем, шта се подразумева под вођењем, ко кога и ка којем циљу води, те какви лични односи и намере стоје иза тог подухвата. Свако педагошко мишљење одређено је контекстом замишљеног пута којим се дете води, односно на који се изводи. Од кључне важности је чињеница да потребе деце нису ограничене само на материјално снабдевање, образовање и социјализацију за успех у животу овога века, већ укључују и бригу о души, духовно руковођење детета ка стицању вечног живота.

Педагошка схватања одраслих повезана су са перспективом васпитања, односно руковођења деце. Стара педагошка дилема: ко зна шта је за дете добро – његови старатељи или оно само – нема задовољавајуће решење. Знање које се овде тражи није у поседу ни великих ни малих, будући да нико од људи није познавалац животног пута себе и своје деце. Сам Бог познаје сутрашњи дан и он једини у пуном смислу може да руководи дете путем животног остварења. Библијска идеја Божје педагогије упућује на небеског Оца који се стара о свом народу, „људима својим“, што укључује и однос љубави према личности сваког појединца посебно.

До великих забуна долази када одрасли сами на себе преузимају коначну бригу о руковођењу своје деце. Неодређени идеал „доброг детета“ замишљен на даљим етапама или на крају тог пута ствара тешко оптерећење и притисак не само деци него и њиховим старатељима. Говоримо о васпитаном детету као о оном које је усвојило знања и умећа потребна за сналажење у пословима овог живота само по себи значајно кобно ограничавање домета његовог развоја. Са друге стране, тежећи ка успостављању свеукупне контроле над душом и савешћу млађих, одрасли често својим гресима заклањају пут благодати која једина може да осветли детету путеве Божјег промисла.

Ивица Живковић
Извор: Православље

Војни пензионери на мети администрације

У УДРУЖЕЊУ ЈЕ СПАС

Гледам, у последње време, новопечене војне пензионере који долазе у Удружење по помоћ и савет како најбоље и најбрже да задовоље захтеве војне а и цивилне администрације везане за решавање њиховог статуса, па се присећам које сам све проблеме и сам имао на том пољу.

Као и обично, највише проблема и потребних трошкова имају војни бескућници који су дочекали пензију у туђим кућама и становима. Право на накнаду дела трошкова за становање им се признаје од дана подношења захтева, а не од дана одласка у пензију, тако да захтев треба поднети одмах, не чекајући решење за пензију.

Да би захтев био комплетан, неопходно је доставити и нов закључак стамбеног органа. Тек ту настају проблеми. Стамбени орган захтева сва докуменда изнова, као да до сада нису постојали у њиховој евиденцији. Већина докумената прибавља се у месту становања, али се за сваки плаћају одређене тексе, које износом нису безначајне. Највише новца и времена потребно је за прибављање потврде да у бившим републикама СФРЈ војни пензионер није повратио стан, уколико га је имао. Нису од велике помоћи потврде о предаји стана које су раније достављене стамбеном органу, чак и оне из времена пре почетка ратних сукоба.

Добро треба размислити пре него што се донесете одлуку да право на стан веће структуре промените у захтев за мању структуру, односно да се одрекнете права на једну или више соба. Поново морате доауставити сва потребна документа и наравно све то платити. Када сам, после више десетина телефонских позива, напокон добио одговорно лице у стамбеном органу и поставио питање зашто све то раде: који су то ратови вођени после 2001. године, ако потврда о учешћу у рату коју сам тада доставио више не важи. Зашто не важи потврда о предаји стана у бившој републици СФРЈ, а све до сада је важила и због чега се траже документа за децу, ако супруга и ја сами имамо право на тражену структуру стана, добио сам уверавање да има разних злоупотреба и да они много више раде него што се то нама чини.

Остао сам у недоумици, да ли треба кажњавати све оне који очекују стан зато што појединци чине злоупотребе достављајући нетачне податке и потврде? Нисам ли и сам био довољно јасан да они раде и више него што треба, јер захтевају непотребна документа, јер тај и такав рад мене удара по џепу.

И још један драстичан пример неправде која је нанета породици изненада преминулог подофицира. Као професионалном подофициру признато му је право на накнаду дела трошкова становања без подношења молбе за стан. После његове изненадне смрти супруга и двоје предшколске деце су стекли право на породичну пензију али, по важећем правилнику, немају право да поднесу захтев за стан, а са-

мим тим не задовољавају ни услов за накнаду дела трошкова становања. Кажу, нови правилник који је у поступку усвајања, предвидео је и ту могућност. Како ће породица до тада живети, одговор нико нема.

Војни бескућници су на удару и када су промене адресе у питању јер су принуђени да се често селе у оквиру једног града. Сваки пут треба изнова пролазити кроз већ познату процедуру прикупљања потребних доказа да станујеш на тој адреси и да ти је газда стан или кућу заиста издао. Највећи број власника издатих станова и кућа не жели да склапа било какве уговоре, плашећи се пореза па се морате довијати на разне начине. Промене назива улица и увођење словних ознака уз бројеве кућа су проблем за све. Те промене плаћамо из свог џепа.

На захтев шалтерске раднице у полицијској управи прибавио сам потврду из катастра да је поред броја куће у којој сам становао уписано и слово и тражио да ми унесе нову адресу у личну карту. Она ме је у чуду погледала и питала где ми је захтев за промену адресе. Покушао сам да објасним да 28 година живим у истој кући, да ништа нисам мењао и да је нормално да кад један државни орган по свом нахођењу мења податке да те измене други државни орган унесе у документа потпуно бесплатно. Само ме је погледала и рекла да, ако немам ништа друго, да уступим место следећој странци. Исход вам је сигурно познат.

За издавање нове личне карте слична прича. На моје инсистирање да ми се каже зашто је потребан извод из матичне књиге рођених, када већ поседујем стару личну карту, објашњено ми је да је то потребно ради упоређивања података, мада нисам схватио шта се то могло променити у матичној књизи рођених. Када сам понудио извод који је извађен за потребе здравственог осигурања нису га хтели прихватити јер мора да се плати такса.

Суштина је, дакле, заправо у наплати што већег броја такси а не једноставнији, бржи и јефтинији рад на пружању услуга грађанима.

Свака част и онима што доносе прописе и администрацији која их спроводи.

На крају, мој савет сваком будућем војном пензионеру је да чим добије решење о разрешењу професионалне војне службе дођу у најближу канцеларију Удружења војних пензионера и затраже савет и потребне формуларе, како би преухитрили могуће проблеме и застоје у остваривању права.

Јован Симић

Једно питање за војне свештенике

ДА ЛИ ЗА ПОЧИЊЕНО ЗЛО ОДГОВАРАЈУ И ТЕЛО И ДУША

Поштовани господине Пешићу,

Дозволите да Вам као главном и одговорном уреднику изразим захвалност и задовољство поводом увођења нових, веома важних едукативних, васпитних, информативних и саветодавних садржаја, као што су: истина о узроцима Првог светског рата – одговоре на перфидна настојања у неколико страних публикација да се повод прогласи узроком и Србија назове кривцем: у том смислу настојите да се у свим бројевима „Војног ветерана“ ове године одржи стална рубрика еминентних и поштенних интелектуалаца било које провенцијенције (победника или поражених) наше и стране штампе, аутора из наше средине и сл. Који ће демантовати злочан меран прилаз овом феномену.

Новина је и напис уважаеног аутора др Светозара Радишића „Управљање мозгом“ са документованим манипулацијама нашим животима. Такође и рубрика „Духовност“ у којој свештеници – официри у јединицама Војске Србије дају одговоре на осетљива питања како сходно природи професије поступати у разним ситуацијама, оправданост неминовних поступака у складу са световним конвенцијама и верским постулатима, а да се сачува част, витештво и поштење.

Мислим да наведени наслови, устаљење и нове рубрике, захтевају двосмерну комуникацију. Зато предлажем да једну до две странице посветите питањима читалаца. Тиме ће и „Војни ветеран“ садржајно постати квалитетнији, а за претплатнике, па и за ширу публику – атрактивнији, а па за претплатнике и за ширу публику атрактивнији. Утолико пре, јер је одговор Уставног суда на наша вишегодишња потраживања према пензионерском фонду, свео многе странице на нужне и кратке информације о току извршења.

За почетак – одавно то питање носим у себи – у складу са рубриком „Духовност“ уваженим официрима – свештеницима поставио бих следеће питање: у оправданом рату нужно се мора прекршити прва Божја заповест, али до тог изнуђеног чина, човек живи у својој слободној вољи и може починити многа зла и огрешења. Ако нас верски списи уче да је човек тројство тела, душе и духа, ко ће пред Страшним судом одговарати за његов грех? Према Библији (Књига постанка), Бог је својим дахом, дакле душом, оживео блато и створио живот – човека. Без душе нема живота, и зато питање: хоће ли за почињено зло одговарати тело или душа. Уз то: знамо када душа напушта тело, али када је у тело ушла?

Унапред захваљујем.
Станко Андрић, Београд
Булевар ослобођења 60

Пише: мр сц. др
Часлав Антић

Шта све може да угрози здравље људи у полављеним подручјима

ТРОВАЊЕ ХРАНОМ

Салмонеле су посебни микроорганизми који могу изазвати многа тешка оболења, попут трбушног тифуса, паратифуса и сепсе. Осим тога могу се локализовати у било којем телесном ткиву и створити апсцесе (гнојне инфекције) или изазвати разна запалења: упале зглобова, жучне кесе, срчаног омотача и мишића, плућа, мозга, можданица и бубрега.

После повлачења воде из полављених подручја могу се очекивати непредвиђени удари на људско здравље у тим подручјима, па и шире. Једна од таквих невоља је и тровање храном (алиментарне токсикоинфекције).

До тровања храном долази услед конзумирања намирница и напитака који су контаминирани (заражени) разним микроорганизмима и њиховим токсинима (отровима). Трула храна, осим непријатног мириса и укуса, сама по себи не изазива знаке болести. Познато је да Ескимима фокино месо сматрају посласицом уколико је труло.

Настајање болести, клинички ток, па и исход зависни су од узрочника којим је тровање изазвано. Да би се те разлике уочиле, посебно обрађујемо тровање салмонелама, пре свега оно изазвано стафилококама. И друге бактерије, као условно патогене и сличне, могу изазвати тровања, али с обзиром на то да им је ток болести сличан, нећемо их посебно описивати.

Неисцрпни резервоари салмонеле

Салмонеле су посебни микроорганизми који могу изазвати многа тешка оболења, попут трбушног тифуса, паратифуса и сепсе. Осим тога могу се локализовати у било којем телесном ткиву и створити апсцесе (гнојне инфекције) или изазвати разна запалења: упале зглобова, жучне кесе, срчаног омотача и мишића, плућа, мозга, можданица и бубрега.

Међутим, најчешће клиничка манифестација салмонелозне инфекције јесте акути гастроентеритис (упала желуца и црева) као облик тровања храном. До сада је у науци описано више од 600 типова микроорганизма из групе салмонела и све оне су у стању да изазову болест људи или животиње, што значи да нису сапрофити (клице које живе тако што се хране мртвим ткивом).

Резервоари салмонеле су неисцрпни, а главни су животиње: свиње, кокоши, говеда, ћурке, ређе овце, дакако и дивље животиње и птице. Живе углавном у цреви-

Мучнина, болови у трбуху у виду „чупања“ повраћањем, проливом и општом слабошћу указују на тровање храном.

Јела спремљена од млеченог меса не треба остављати за наредни дан

ма, мада се могу наћи и у другим ткивима и органима.

Ти резервоари су најчешће извор заразе. Пошто се претежно налазе у цревном садржају, код нестручног плања и черечења цревни садржај се разлива и тако инфицира месо. Нехигијенским поступком са месом, прљавим рукама, алатом, нехигијенским чувањем или транспортом, месо се и даље загађује, а чување у топлим просторијама, посебно омогућава масовно множење клица. Због тога су разни производи животињског порекла (млеко, млеко у праху, млечни производи, јаја, јаја у праху, коштано брашно) најчешћи извор заразе.

Инкубација (време од заразе до знакова болести) најчешће износи 12 до 24 сатова, па и 72 сата, мада може бити и краће, после уношења заражене хране.

Стафилококно тровање

Клиничка слика: оболење почиње нагло са мучнином, боловима у трбуху у виду „чупања“ повраћањем, проливом и општом слабошћу. Температура је обично повишена (38 до 39° Ц). Такво стање траје од једног до неколико дана. Мучнина, гађење и пролив могу потрајати и више дана.

Стафилококе су бактерије које код људи изазивају гнојна оболења. Луче отров (ентеротоксин) који се у храни максимално произведе за 36 до 48 сатова. Тај токсин издржава температуру кувањем и до пола часа. И код тог тровања болест почиње нагло, а први знаци су мучнина, гађење и упорно повраћање праћено jakim боловима у пределу желуца. Затим се надовезује пролив који је често врло тежак. Може доћи и до колапса са високом температуром, сниженим крвним притиском. То акутно тешко стање ретко траје дужи од 36 сатова. Инкубација је кратка и износи један до шест сатова.

Без обзира на врсту клица којом је храна загађена, алиментарне токсикоинфекције се преносе искључиво преко уста, храном или напиеима. Најчешће их изазивају разна јела од меса, посебно млечено месо, шунка, разни други сувомеснати и кобасичарски производи, разне врсте недовољно термички обрађеног меса: (невапчићи, пљескавице) и недовољно печено месо; јаја и производи од јаја; млеко и млечни производи нарочито млеко у праху.

Месо, млеко и јаја могу бити загађени још у свежем стању, али се много

чешће загађују касније при руковању и спремању. Када клице допру до намирница, ако се оне одмах не утреше, а чувају се на собној температури, почињу нагло да се множе и луче токсине. Мишеви, пацови, муве и други инсекти могу да заразе неправилно чуване животне намирнице.

Да би заштита била ефикасна и да би се спречило тровање храном, треба се придржавати правила да термички обрађену храну треба појести за један оброк, односно дан. Треба потом спречити загађење животних намирница, а термички обрађену храну чувати у фрижидеру. У полављеним подручјима животне намирнице и термички обрађену храну из хладњака и фрижидера не употребљавати (уништити).

Чување од загађења: тешко је навести све мере које треба спровести при чувању животних намирница. Међутим, месо треба куповати само оно које је ветеринарски проверено, свеже и обавезно га чувати у хладњаку, а сушено окачити на сувом и замљеном месту. Уколико се печено месо мора чувати неко време, онда га треба, чим се охлади, ставити у фрижидер, или је препоручљиво чувати га у топлим просторијама.

Јела која се спремају од млеченог меса (ћуфте, сарме, пуњене паприке, тиквице, и слично) ваља утрешити у дану када су припремљена. Та правила важе и за сваку другу животињску намирницу (јаја, риба, млеко, млечни производи, кувана теста, кувани кромпир, пиринач и друго). Кувана јела од тестенина, кромпира, пасуља, грашка, пиринча и друга су веома погодна за размножавање клица. Због тога се остаци obroка морају бацити.

Утицај зрачења на здравље људи

ОД ТЕГОБА
ДО БОЛЕСТИ

Извори зрачења су свуда око нас. Електромагнетна поља и зрачења изазивају бројне штетне последице на човека, чије тело је сложени биоелектрохемијски механизам. Развој електротехнике, енергетике, електронике, аутоматике, мерне технике, рачунарске технике и телекомуникација, питање штетног утицаја зрачења, уз већ присутну природна зрачења, изузетно актуелизује.

Извори штетних зрачења било које врсте утичу на вибрациони ритам живих ћелија како код људи, тако и код животиња и биљака. Тај се утицај огледа у промени поларитета живих ћелија што ствара енергетски дисбаланс који често доводи до неког обољења.

Живот у урбаним срединама, као што су велики градови са индустријским зонама, доводи до поремећаја природних услова живота због утицаја штетних зрачења, посебно техничких. Ова штетна зрачења изазивају електромагнетски таласи различитих фреквенција чији су узроци електрични водови високог и ниског напона, трафо-станице, електроинсталације, електричне машине и апарати, апарати за домаћинство, радио и ТВ уређаји, компјутери, а нарочито мобилни телефони. Истраживања у Енглеској и Јапану су показала да разговор на мобилном телефону у трајању од три минута повећава температуру мозга за један степен. Стално излагање овим зрачењима може имати лоше последице на човеков организам. Без обзира о којим зрачењима је реч, електромагнет-

ним, геопатогеним или космичким, која су веома штетна по људе и живе организме, она могу проузроковати многа психосоматска обољења.

О штетним зрачењима написан је приличан број стручних књига, врше се обимна истраживања, одржавају се бројни симпозијуми. Посебна пажња заштити од штетних зрачења поклања се у развијеним земљама, али и мање развијене земље почињу да се баве овом проблематиком. Оформљени су бројни научни и истраживачки институти, изучавају се посебне норме и стандарди и предлажу законски оквири и утврђују техничке методе мерења штетног зрачења.

У свету постоји богата понуда разних уређаја, којим се, активно или пасивно, штити одговарајући простор, или људски организам, од присутног зрачења. У оквиру наведених уређаја посебно место имају неутрализатори, који служе за личну заштиту. То су, по правилу, пасивни неутрализатори, за чији рад није потребно додатно електрично напајање. Један од таквих неутрализатора је и „серб“, чији је проналазач Саво Радовић, члан Академије изумитеља Србије.

Према уобичајеној подели зрачења могу бити природна и вештачка. У природна зрачења убрајају се: електростатичка и магнетна поља, ултразвук, космичко зрачење, ултравиолентно и инфрацрвено зрачење, јонизујуће зрачење и утицај метеоролошких поља.

Електростатичка поља су резултат атмосферског електрицитета, док су магнетна поља последица деловања магнета везана за јужни и северни пол. Ове врсте природног зрачења имају одређени утицај на човека јер проистичу из електричног и магнетног стања атмосфере. Ако окружење човека са нарушеном јонском равнотежом, садржи аеројоне, онда они улазе у тело и делују преко коже и дисајних путева, што често изазива сањивост, малаксалост, депресију, стрес.

За разлику од електростатичких и магнетних поља, чије се зрачење врши кроз простор, електрозвук је облик механичких таласа који се простира кроз материјалну средину, попут звучних таласа. То је најнизујуће зрачење, које преко ултразвучних таласа, такође, штетно делује на човека.

Космичко зрачење је веома присутно, омогућава непрекидно кретање ваздуха у атмосфери и ствара услове за све врсте физичких и метеоролошких процеса. Велику улогу у овој врсти зрачења има Сунце, посебно у периоду ерупција на њему. У време појачаног деловања Сунца долази до поремећаја земљиног магнетног зрачења, затим до промене атмосферског притиска и до других значајних утицаја битних за живот живих бића на Земљи.

Ултравиолентно зрачење, називано и УВ зрачење, потиче од Сунца и може бити корисно у мањим дозама, док веће изазивају бројне штетне последице.

Инфрацрвено зрачење, обухвата чак половину соларне светлости. То је топлотно зрачење, означава се и као ИЦ зрачење, које може негативно утицати на човека, чије тело има изражено својство апсорбовања свих, па и ИЦ таласа. Сунчаница потиче од кратких ИЦ таласа.

Јонизујуће зрачење, које потиче од природне радиоактивности Земље и космичког зрачења, сматра се да има веома штетан утицај на човека, јер изазива озрачење путем ваздуха, воде, хране, али и директно деловањем радиоактивних зрачима.

Када се говори о природним зрачењима посебну важност има утицај метеоролошких промена, које настају као посебан вид зрачења условљеног временским чињеницама. Човек има врло низак праг осетљивости на метеоролошке промене, јер се организам не може брзо адаптирати, те долази до поремећаја метаболизма, крвног притиска и температуре људског тела. Данас се сматра да су баш метеоролошке промене узрок депресији, малаксалости па и стреса.

За разлику од природних, чији су извори Сунце и Земља, вештачка зрачења су или последица технолошког развоја, или су секундарна последица природних зрачења. Ту спадају зрачења разних уређаја, електроенергетска зрачења, радиофреквентна зрачења и сва зрачења у медицини.

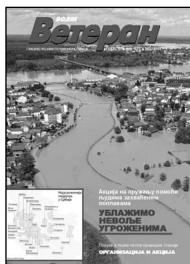

Интерно гласило
војних ветерана

ИЗДАВАЧ

Удружење војних пензионера Србије
Београд, Браће Југовића 19

ЗА ИЗДАВАЧА
Љубомир Драгањац

НАСЛОВНА
СТРАНА:

*Овакве поплаве
догађају се
једном у
хиљаду година*

Година XII ■ Број 125 ■ Мај 2014.

ГЛАВНИ И ОДГОВОРНИ УРЕДНИК
Звонимир Пешић

ЛИКОВНО-ГРАФИЧКИ УРЕДНИК
Милан Чуљић

СТАЛНИ САРАДНИЦИ

Др Часлав Антић, Крсман Милошевић,
мр Александар Симоновски, Радисав
Ристић, Ранко Бабић, Будимир М.
Попадић, Никола Оташ
Душан Старчевић

ДОПИСНИЦИ

Добросав Алексић (Алексинац),
Ранко Бабић (Ниш), Предраг Добић
(Сремска Митровица), Радивоје
Здравковић (Подгорица),
Ило Михајловски (Чачак),
Будимир М. Попадић (Нови Сад),
мр Александар Симоновски (Крушевац),
Стеван Стојановић (Шабац),
Драгослав Ђорђевић (Крагујевац),
Јово Бенцун (Зајечар)

ФОТОГРАФИЈЕ У БРОЈУ

Будимир М. Попадић, М. Чуљић,
дописници и сарадници

УНОС ТЕКСТОВА

Редакција

ДИСТРИБУЦИЈА

Павле Лучић

Лист излази месечно.

Тираж: 3.000 примерака

Телефон-факс: 011/322-8076

ШТАМПА

Пан-пласт, Београд

Адреса, Београд, Браће Југовића 19

Ел. пошта: uvps.veteran@gmail.com

Сајт Удружења <http://www.uvps.rs/>

ISSN 1452-3809

9 771452 138002

CIP –

Каталогизација
у публикацији
Народна
библиотека
Србије Војни
ветеран ISSN
1452-3809

Адвокатске услуге за КВП

БЕСПЛАТНИ САВЕТИ И ПОВОЉНИЈЕ ОСТАЛЕ УСЛУГЕ

На основу уговора о пословној сарадњи
закљученог са УВПС, адвокати:

***Ивана Ц. ЈОВАНОВИЋ**, из Београда, ул.
Балканска бр. 18, локал 93 (ТЦ „Иванијум“),
тел. 011/2644384 и 064/1735395; Клијенте
прима: уторком: од 17.00-19.00 часова;

***Љиљана ЈАКОВЉЕВИЋ**, из Београда,
ул. Чубурска бр.2, Занатски центар „Пејтон“,
тел. 011/2446977 и 064/1427122; Клијенте
прима понедељком, средом и четврком: зи-
ми од 17.00 - 19.00 а лети од 18.00 - 19.30;

***Гордана БУЧЕВАЦ СТЕФАНОВИЋ**, из
Шапца, ул. Патријарха Павла бр. 10, тел.
015/314307 и 064/2328165; Клијенте прима:
четврком од 18.00 - 19.00 часова;

За потребе војних пензионера ови адвокати
обављаће следеће правне послове: даваће
бесплатне правне савете и пружаће све оста-
ле адвокатске услуге уз накнаду по важећој
адвокатској тарифи умањеној за 20 одсто
(адвокати Љиљана Јаковљевић и Гордана
Бучевац Стефановић), односно 30 одсто
(адвокат Ивана Јовановић). Редослед адво-
ката дат је по редоследу склапања уговора.

УСЛУГЕ ВЕЗАНЕ ЗА САХРАНУ ПРЕКО УДРУЖЕЊА

Уколико користите услуге у вези сахране
преко Удружења војних пензионера Србије
требало би да знате да услуге могу кори-
стити чланови УВПС, чланови њихових по-
родица, као и сви остали војни осигурани-
ци.

Преко Удружења могу се добити комп-
летне услуге везане за сахрану:

- организација и заказивање термина за
сахрану или кремацију,
- упис у матичну књигу умрлих,
- спроводница за пренос покојника,
- штампање посмртних plakата,
- продаја погребне опреме,
- превоз покојника,
- организација војних почаста,
- помоћ око сређивања докумената пре и
после сахране ради регулисања права чла-
нова породице после смрти војног осигура-
ника,
- бесплатан долазак у стан породице
преминулог ради договора.

Све додатне информације могу се доби-
ти у месним и општинским организацијама
УВПС, или директно на тел. 011/8333-142 и
011/6161-769; 064/1660-423 и 011/3181-812.

DELTA GENERALI
Osiguranje

ПРОЛЕЋНИ САЈАМ ОСИГУРАЊА ПОПУСТИ

Телефони: 011/2223-093 и 063/303-682

Особа за контакт: Љубиша Бабић

ПЕНЗИОНЕРСКО ЋОШЕ

Моја штедна књижица је
као тавански угао. На њој је
паучина.

Држава је стегла каиш, али
на погрешним панталонама.

Пензија ми је слична
испијању лимунаде. Стално
се хватам за сламку.

Имам закрпе на оделу, а сад
и пензију морам да крпим.

Када су цене у четвртој
брзини, пензионери су – у
рикверцу.

Душан Старчевић

ВЕОМА ПОВОЉНЕ СТОМАТОЛОШКЕ УСЛУГЕ ЗА ВОЈНЕ ПЕНЗИОНЕРЕ

У склопу сарадње са УВПС, Стома-
толошка ординација „Президент М“,
Звездара, Михаила Булгакова (бивша
Душана Петровића Шанета) 46, са ти-
мом искусних стручњака, војним пен-
зионерима нуди бројне погодности:

Део услуга бесплатно – стоматоло-
шки преглед, консултација и стручно
мишљење,

Остале стоматолошке услуге (про-
тезе, пломбе, надоградње и друго), уз
значајне финансијске погодности –
плаћање на рате или са попустом, у
зависности од врсте услуге.

Доказани тим стручњака нуди **све
стоматолошке услуге брзо, квали-
тетно и повољно.**

Телефони за контакт и информаци-
је: 011/342-7481, 063/214-800,
064/135-1487.

СУСРЕТ 10. КЛАСЕ ТПШ

Поводом 50 година од завршетка 10.
класе ТПШ - Загреб, у хотелу „Бристол“ у
Београду, 23. јула, одржаће се сусрет не-
кадашњих питомаца. Почетак свечаности
у 14 часова. Ближа обавештења путем
бројева телефона: 011/311-1241 и
064/680-4890 (Момчило Ђурић) и 011/311-
1853 и 062/1306-223 (Гордан Марић).